

Národný projekt ŠŠI:

„Externé hodnotenie kvality školy podporujúce sebahodnotiace procesy a rozvoj školy“

Manuál sebahodnotenia

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ.

európsky únie

Obsah

Predhovor	4
Úvod	5
1 Prečo robiť sebahodnotenie školy	7
1.1 Komu je sebahodnotenie určené	7
2 Ciele sebahodnotenia školy	10
3 Otázky – indikátory pre jednotlivé oblasti sebahodnotenia	13
4 Kroky vedúce k sebahodnoteniu školy	25
4.1 Proces sebahodnotenia	28
4.2 Postup spracovania údajov, ich analýza a interpretácia	29
4.2.1 Spracovanie údajov	29
4.2.2 Analýza údajov	30
4.2.3 Interpretácia výsledkov	30
4.3 Osnova správy o sebahodnotení	31
5 Aktivity, metódy a nástroje sebahodnotenia školy	34
Namiesto záveru	37
Prílohy	43
Príloha č. 1 Sebahodnotenie školy (Prípadová štúdia)	43
Príloha č. 2 Profil sebahodnotenia (SEP)	65
Príloha č. 3 Dotazník pre žiakov o učení sa a vyučovaní	67
Príloha č. 4 Dotazník pre žiakov o živote v škole	68
Príloha č. 5 Dotazník pre 11-ročných žiakov	69
Príloha č. 6 Dotazník o komunikácii s rodičmi	72
Príloha č. 7 Všeobecný dotazník pre rodičov	73
Príloha č. 8 Dotazník pre učiteľa	74
Príloha č. 9 Princípy efektívneho plánu rozvoja školy – plánu zlepšenia	75
Príloha č. 10 Wales – Princípy dobre spracovanej sebahodnotiacej správy (SER) školy	76

Predhovor

Predkladaná monografia – **MANUÁL** spolu s jeho dodatkom **Kritériá kvality a nástroje sebahodnotenia** – je tretím produktom plánovaného výstupu aktivity 2.2 projektu *Externé hodnotenie kvality školy podporujúce sebahodnotiace procesy a rozvoj školy*.

Čitateľ (a potenciálny užívateľ) tak dostáva do rúk materiál, ktorý jednak dotvára obraz navrhovaného modelu sebahodnotenia tým, že pojednáva o spôsoboch, metódach a formách uskutočňovania procesov sebahodnotenia, jednak ponúka základné inštrukcie, návody, prístupy i nástroje na vlastné uskutočňovanie týchto procesov. Na pripomenutie uvádzame, že prvý produkt – **PODKLADOVÉ ŠTÚDIE** – slúži ako východisko k oboznámeniu sa s problematikou hodnotenia a sebahodnotenia práce škôl z rôznych hľadísk a v rozsahu, ktorý umožňuje získať primeranú predstavu o obsiahlosti a náročnosti procesov s nimi spojených.

Druhý produkt – **MODEL** - možno považovať za jadro výstupu. Prezentuje prístupy k sebahodnoteniu škôl v zahraničí, ktoré môžu slúžiť ako príklad alebo inšpirácia pri hľadaní vlastných ciest sebahodnotenia, predkladá návrh modelu, ktorý by mohol byť použiteľný v našom prostredí, ktoré v texte tiež charakterizuje. Obsahuje aj analýzu poznatkov, skúseností a názorov zo škôl, ktoré sa zúčastnili pilotného overovania navrhovaného modelu podľa pracovných verzií výstupu projektu z januára 2012. Na záver uvádza návrh odporúčaní či opatrení pre rôzne úrovne správy školstva na Slovensku.

Uvedené tri produkty predstavujú z hľadiska ich tvorcov **komplexný model** sebahodnotenia práce škôl vrátane inštrukčných materiálov k jeho používaniu a nástrojov na získavanie potrebných údajov. Týmito výstupmi sa naplňa zadanie projektu.

Kto má cieľ, nájde aj cestu. (Laotse)

Úvod

Každá ľudská aktivita smeruje k **dosiahnutiu určitého cieľa**. Cesta, ktorá k cieľu vedie, má niekoľko významných, prelínajúcich sa a vzájomne sa podmieňujúcich etáp.

Na začiatku je vždy to, čo chceme dosiahnuť – nejaká potreba, pranie, predstava, formulácia cieľa. Potom nasleduje zmapovanie, zaregistrovanie, uvedenie si podmienok, v ktorých bude činnosť realizovaná, čiže etapa poznania stavu. Dôležitou etapou k dosiahnutiu cieľa je plánovanie činností, na základe ktorých možno cieľ najlepšie dosiahnuť. Ide o premyslenie a zostavenie postupu, naplánovanie jednotlivých krokov, zostavenie časového harmonogramu, výber konkrétnych prostriedkov. Nasleduje etapa uskutočnenia plánu, spracovanie a vyhodnotenie získaných výsledkov, porovnanie dosiahnutého výsledku s našou predstavou.

Z toho vyplýva, že **hodnotenie** je organickou súčasťou akejkoľvek ľudskej činnosti. S hodnotením úzko súvisí aj **sebahodnotenie**, ktoré je jednou z najdôležitejších kompetencií pre život. Poznaním svojich slabých a silných stránok sa dokážeme posunúť dopredu. Ako inšpirácia k **rozhodnutiu prikročiť k sebahodnoteniu** našej školy a k jeho úspešnému zvládnutiu, nech nám poslúži **Desatoro úspešného sebahodnotenia**, ktoré vytvoril a odporúča kolektív autorov:¹

1. Vedenie školy sa musí dôkladne oboznámiť s nástrojmi používanými pri sebahodnotení a informovať pedagogických aj nepedagogických zamestnancov školy.
2. Zostaviť sebahodnotiaci tím na základe dobrovoľnosti, s prihliadnutím k osobným vlastnostiam a odborným schopnostiam jednotlivých členov.
3. Vedením sebahodnotiaceho tímu je vhodné poveriť „kvalitára“ – osobu, ktorá vie organizovať prácu, kontrolovať jej rozdelenie a priebeh. Určený vedúci by mal zároveň zapájať ostatných členov tímu do procesu, využívať nové príležitosti, analyzovať problémy, vyberať podstatné a určovať ďalší vývoj. Dôležité je, aby mal v škole prirodzenú autoritu.
4. Zabezpečiť, aby sa sebahodnotiaci tím oboznámil s dostupnými nástrojmi a mal možnosť o nich diskutovať.
5. Pozitívne motivovať tvorcov sebahodnotiacej správy. Jej tvorbu je vhodné zaradiť medzi kritériá pre hodnotenie zamestnancov (vrátane stanovenia kritérií pre odmeňovanie – napr. kvalita analýzy, návrhy reálnych opatrení na zlepšenie a pod.).
6. Vymedziť časový priestor na diskusie sebahodnotiaceho tímu pri uskutočňovaní sebahodnotenia.
7. Pripraviť sa na krízy, nezhody, hádky. Predovšetkým však veriť v úspech kvalitného sebahodnotenia.

¹Michek, S.: *Příručka pro sebahodnocení poskytovatelů odborného vzdělávání*. Praha: NÚOV. 2006

8. Deklarovať nezávislosť (autonómiu) sebahodnotiaceho tímu zo strany vedenia školy (ubezpečiť členov tímu, že odhalenie nedostatkov v práci školy neprivedie realizátorom žiadne sankcie).
9. Vytvoriť podmienky pre dialóg sebahodnotiaceho tímu. Dialóg by sa mal viesť v otvorenej a priateľskej atmosfére, v ktorej by rozdielne názory boli akceptované, práca kolegov rešpektovaná a prevládali snahy o vzájomné porozumenie.
10. Prostredie školy by malo umožňovať všetkým vyjadriť vlastné názory (aj kritické), pripomienky, získavať odpovede na otázky a pod.

1 Prečo robiť sebahodnotenie školy

V prvom rade sa ponúka odpoveď: ***Aby sme zistili, kde sa nachádzame.*** Pokiaľ sa však škola bude venovať sebahodnoteniu systematicky, prínos tohto procesu bude oveľa väčší, a to:

- » ***v poznaní svojich silných a slabých stránok*** – táto skutočnosť škole umožní stanoviť si konkrétne a splniteľné ciele, motivovať pedagogických zamestnancov k osobnej zaangažovanosti na chode školy;
- » ***v pochopení vnútorných mechanizmov procesov, ktoré prebiehajú v škole*** – posilnenie vnútornej potreby dialógu medzi vedením školy a pedagogickými zamestnancami, žiakmi, rodičovskou verejnosťou, zriaďovateľom a ostatnými partnermi v zmysle vytvárania tvorivých pracovných tímov pri plnení stanovených cieľov je nevyhnutnou potrebou pre rozvoj školy;
- » ***v sebahodnotení ako prestíže školy*** – skutočnosť, že škola zverejní svoje rozhodnutie využívať v rámci procesu sebahodnotenia medzinárodne používané nástroje – orientované predovšetkým na riadenie kvality – výrazne zvyšuje jej prestíž medzi školami, pretože tým deklaruje snahu o čo najobjektívnejší pohľad na svoju prácu;
- » ***v získavaní podkladov pre externé hodnotenie školy*** – predpokladáme, že v prípade vytvorenia podmienok, kedy by priznávanie prípadných nedostatkov nemalo priam „likvidačný“ charakter, výsledky sebahodnotenia školy môžu byť zaujímavým zdrojom informácií pre kontrolné orgány, zriaďovateľa, rodičovskú verejnosť, spoločenské organizácie a pod.

Sebahodnotenie školy je dlhodobá, zodpovedná a náročná činnosť, ktorá – pokiaľ sa stane ***filozofiou*** školy – má zmysel a priebežne prináša preukázateľné výsledky. Ciele sebahodnotenia, ale aj metódy a formy si určuje škola samotná. To umožňuje jej autoreguláciu zvnútra. Využitím sebahodnotenia sa však zvyšuje aj kvalita poskytovaného vzdelávania.

Systematické sebahodnotenie práce je tak jedným z hlavných nástrojov ***autonómie školy***, je východiskom pre zostavenie výročných správ, školského vzdelávacieho programu, aktualizácie cieľov ďalšieho rozvoja a pod.

1.1 Komu je sebahodnotenie určené

Sebahodnotenie je určené predovšetkým ***škole*** – riaditeľovi, učiteľom, ostatným zamestnancom, rade školy. Môže byť prínosom pre jej celkový vývoj i komplexný rozvoj žiakov. Slúži ako podklad k pravidelnému a objektívnemu informovaniu okolia školy a zúčastnených partnerov o jej aktivitách, o napĺňaní svojho poslania. Určené je aj ***rodičom žiakov***, prípadne ***žiakom***. V plnom rozsahu môže byť aj podkladom pre správne či kontrolné orgány, pokiaľ to riaditeľ školy a realizačný tím schvália.

Aktérmi pri sebahodnotení sú predovšetkým ***učitelia, rodičia, žiaci***, medzi ktorých vstupuje ako nový prvok – ***kritický priateľ***. Je to človek z vonkajšieho prostredia, ktorý pomáha škole pri sebahodnotení radou, ale aj kritikou. Je škole

dostatočne blízky, ale aj dostatočne vzdialený, aby mohol zostať objektívny. Mal by mať pedagogické vzdelanie, poznať didaktiku, ovládať základy pedagogického výskumu. Európsky pilotný projekt hodnotenia kvality v školskom vzdelávaní **EQSE** tiež uvádzal ako jeden zo základných prvkov na zlepšenie vyučovacích postupov – **prácu kritického priateľa**. Úloha kritického priateľa spočíva v tom, že do školy vnáša podnet pre priateľský, lojálny prístup, kolegiálny vzťah, v ktorom sa zúčastnení navzájom počúvajú, otvorene vyslovujú i zvažujú svoje myšlienky, nápady, návrhy. Partnermi kritického priateľa sú žiaci, učitelia, manažment, rodičia, rada školy, ale aj ostatní zamestnanci. Kritický priateľ môže pôsobiť a pracovať ako **systematický poradca, organizátor, motivátor, moderátor, sprostredkovateľ alebo postranný pozorovateľ**. Od jeho role sa odvíjajú aj jeho právomoci. Partnermi školy pri sebahodnotení v niektorých zahraničných modeloch sú, resp. môžu byť aj zriaďovatelia školy či budúci zamestnávateľia (čo však v nami navrhovanom modeli, vzhľadom na súčasné pedagogické a právne prostredie na Slovensku, neodporúčame).

Pred začiatkom procesu sebahodnotenia je potrebné si uvedomiť, že musíme pracovať s takými vstupnými veličinami, ktoré máme k dispozícii (aktívni i menej aktívni učitelia, rozhodné i menej rozhodné vedenie školy, rozmanitý kolektív žiakov, nevhodná budova školy, nedostatok finančných prostriedkov...).

Problémy, ktoré môžu v procese sebahodnotenia nastať, možno zhrnúť do niekoľkých bodov:

- »» vedenie školy sa nestotožnilo so sebahodnotením – úplne najhorší prípad;
- »» odpor učiteľov k sebahodnoteniu – nie všetci učitelia budú so sebahodnotením súhlasiť;
- »» sebahodnotenie ako príkaz zhora – narobí viac škody ako úžitku;
- »» prílišné nadšenie pre sebahodnotenie, preceňovanie svojich schopností;
- »» oceňovanie realizačného tímu – treba oceniť prácu každého, kto sa podieľa na sebahodnotení a keďže ide o proces dlhodobý, treba oceňovať aj malé úspechy;
- »» vzdelávanie k sebahodnoteniu – vzdelávanie sa je základná podmienka vlastnej zmeny, ale je aj potenciál pre odstraňovanie bariér rozvoja školy;
- »» sebahodnotenie ako formalita – patrí k najväčším rizikám, ale formálnosť pri tvorbe správy o sebahodnotení sa časom preukáže a v konečnom dôsledku škole nepomôže.

Pre úspešný priebeh sebahodnotenia je vhodné (okrem uvedomovania si rizík) mať neustále na pamäti aj skutočnosti, ktoré môžu priebeh sebahodnotenia doviesť do úspešného zakončenia.

Na záver tejto časti uvádzame trinásť podmienok úspechu :

1. Prístupovať k procesu zo strany vedenia školy aktívne.
2. Objasňovať precízne ciele sebahodnotenia.
3. Z začať s oblasťou, v ktorej máme problémy.
4. Nehodnotiť veľa naraz – menej je niekedy viac.
5. Zaobchádzať konštruktívne s odporom a konfliktom.
6. Zaobchádzať rozumne so zdrojmi.
7. Účasť tých, ktorých sa to týka.
8. Objasniť riadne normy a pravidlá realizácie.
9. Ísť krok za krokom.
10. Zvoliť jasnú a výstižnú formuláciu otázok.
11. „Šiť na mieru” hodnotiace nástroje, využívať aj dostupné príklady.
12. Zjednocovať rozdielne názory a pohľady.
13. Dokumentovať výsledky, hodnotenia a závery.

Kto nemá cieľ, zabľúdi. (Abrahám Lincoln)

2 Ciele sebahodnotenia školy

Základné vyjasnenie zmyslu sebahodnotenia nie je možné bez **uvedomenia** si jeho **cieľa**. Podrobnejšie sa touto problematikou zaoberá M. Uhreková v podkladovej štúdii.² Poukazuje na skutočnosť, že napriek všeobecne akcentovanej prioritě – **prispieť sebahodnotením ku zvyšovaniu kvality školy** – otázku cieľa sebahodnotenia interpretujú rôzni autori pomerne odlišne. Pre používateľov MODELU nemusí byť jednoduché dospieť pri úvahách o používaní sebahodnotiaceho profilu k takej formulácii cieľa sebahodnotenia, ktoré najlepšie spĺňa predstavy a očakávania vlastnej školy. Na tomto mieste preto ponúkame pre inšpiráciu stručný prehľad prístupov k charakterizovaniu **cieľa sebahodnotenia školy**:

- »» **Ciele** umožňujú posúdiť výkonnosť a odкрыť kritické oblasti v jej činnosti, t. j. zmapovať existujúci stav (Albert³);
- »» Stanovené **ciele** umožňujú škole odpovedať najmä na otázky – Akí sme dobrí? Ako by sme mohli byť lepší? (Turek⁴);
- »» Primárnym **cieľom** sebahodnotenia je podpora rozvoja a zlepšenie kvality školy, pričom konkrétne ciele, preferencie a kritériá kvality by sa mali stanoviť na základe vzájomného dialógu zúčastnených osôb (Mac Beath⁵);
- »» Sebahodnotenie nemôže byť úspešné, ak nie sú jasne **zadefinované ciele**, pričom nie je vhodné stanovovať veľa oblastí a cieľov hodnotenia, ale potrebné je venovať pozornosť trom alebo štyrom prioritám. **Ciele** sebahodnotiaceho procesu musia určiť ľudia zo školy, inak by sa mohlo stať, že by neboli pre nich relevantné ani dosiahnuteľné (Vašátková⁶);
- »» Pri **stanovovaní cieľov** sebahodnotenia ide o individuálny vzťahový rámec, ktorý je založený na posudzovaní zlepšenia školy v čase. Formuluje si ich škola na základe požiadaviek vyplývajúcich z jej potrieb, realizuje na základe vnútorne prijatých kritérií vlastnými zamestnancami a definuje návrh ďalších opatrení na zlepšenie práce (Rýdl⁷);
- »» **Cieľom sebahodnotenia** je vnútorné hodnotenie života školy vo vybraných oblastiach a navrhnutie opatrení na zlepšenie kvality školy v oblasti školského vzdelávacieho programu, podmienok, vstupov a procesov edukácie, vzdelávacích

²Uhreková, M. *Prehľad o deklarovovaných vonkajších aj vnútorných cieľoch sebahodnotenia práce škôl*. Podkladová štúdia projektu *Externé hodnotenie kvality školy podporujúce sebahodnotiace procesy a rozvoj školy*. 2011

³Albert, S. *Rozvoj kvality v škole*. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum, 2002. 92 s. ISBN 80-8052-166-2. Albert, S. *Vnútorné hodnotenie školy*, In: Manažment školy v praxi. Bratislava: Iura Edition. č. 5/2010. s. 18 – 22. ISSN 1336-9849. Albert, S., 2010. *Vnútorné hodnotenie školy*, In: Manažment školy v praxi. Bratislava: Iura Edition. č. 5/2010. s. 18 – 22. ISSN 1336-9849.

⁴Turek, I. *Kvalita vzdelávania*. Bratislava: Iura Edition, 2009. 231 s. ISBN 978-80-8078-243-6.

⁵Mac Beath, J. – Schratz, M. – Meuret, D. – Jacobsen, L. *Sebahodnotenie v európskych školách – príbeh zmeny*. Banská Bystrica: Metodicko-pedagogické centrum Banská Bystrica, 2006. 195 s.

⁶Vašátková, J. *Úvod do autoevaluace školy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2006, 188 s. ISBN 80-244-1422-8.

⁷Pavlov, I. *Sebahodnotenie (autoevalvácia) kvality školy*. Prešov: Metodické centrum Prešov, 1999. 50 s. ISBN 80-8045-150-8.

výsledkov žiakov, podpory žiakov so špeciálnymi edukačnými potrebami, prostredia a klímy školy, vnútorného systému kontroly a hodnotenia zamestnancov školy, spolupráce školy s rodinou, riadenia školy (Babiak a Babiaková⁸);

- »» **Cieľom sebahodnotenia** je hodnotenie výsledkov výchovy a vzdelávania, ktoré škola v určitom období dosiahla, hodnotenie efektívnosti jednotlivých vzdelávacích činností prebiehajúcich v pedagogickej práci školy a overovanie účinnosti a platnosti vybraných (eventuálne vytvorených) evalvačných prostriedkov a nástrojov (Chmelíková⁹);
- »» **Hlavný cieľ** sebahodnotenia je zachovať a zlepšiť kvalitu školy prostredníctvom kritickej sebareflexie. Ciele si škola určuje sama, pretože vie najlepšie, čo je potrebné zlepšiť a na dosiahnutie akých priorít sa má zamerať pri plánovaní budúcej činnosti, pričom by sa nemali zanedbať oblasti, v ktorých sa dlhodobejšie preukazujú slabé stránky (Blaško¹⁰);
- »» Podľa metodického usmernenia k tvorbe školského vzdelávacieho programu¹¹ majú byť **ciele sebahodnotenia** školy zamerané na ciele, ktoré si škola stanovila v koncepčnom zámere rozvoja školy a v školskom vzdelávacom programe, na ich reálnosť a stupeň dôležitosti v nadväznosti na štátny vzdelávací program. Majú vychádzať z vízie školy, jej strategických a čiastkových cieľov (ktoré sú súčasťou školského vzdelávacieho programu) a zo znalosti aktuálneho stavu;
- »» **Ciele** sebahodnotenia musia byť reálne stanovené, jasne a stručne formulované, špecifikované a merateľné, čo zabezpečuje ich skutočné dosiahnutie. Dohodnutá stratégia určuje ako, s kým a kedy sa majú ciele dosiahnuť (Obst, Prášilová¹²);
- »» **Cieľom** sebahodnotenia školy z hľadiska hodnotenia jej dlhodobých cieľov sú jednoznačné odpovede na otázky :
  - > Aké sú naše ciele?
  - > Zodpovedajú naše ciele trendom doby?
  - > Zodpovedajú naše trendy miestnym požiadavkám, zadaniu zriaďovateľa?
  - > Ako to vieme?
  - > Čo budeme robiť? (z iných prameňov¹³).

Podstatu uvedených prístupov výstižne zhrnul do akéhosi „desatora“ Blaško¹⁰.

⁸Babiak, I. – Babiaková, S. *Ako realizovať autoevalváciu základnej školy*. In: Pedagogické rozhľady.

⁹Chmelíková, M. *Hodnotenie, sebahodnotenie, autoevalvácia v školách*. In: Pedagogické rozhľady. Metodicko-pedagogické centrá Slovenska, ročník 12, č. 4. s. 2. ISSN 1336-0404.

¹⁰Blaško, M. *Úvod do modernej didaktiky II*. Košice: Katedra inžinierskej pedagogiky Technickej univerzity, 2009. 116 s

¹¹Metodické usmernenie: *Tvorba školského vzdelávacieho programu*. Štátny pedagogický ústav: Bratislava, 2008. Dostupné na: <http://www.minedu.sk/index.php?lang=skrootId=2588>.

¹²Obst, O. – Prášilová, M.: *Řízení kvality*. Studijní text. Projekt MŠMT ČR. Praha: Ústav výzkumu a rozvoje školství. Středisko školního manažmentu, Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 1999.

¹³*Evaluation of Schools providing Compulsory Education in Europe*. Brussels: Euridyce, 2004. ISBN 2-87116-364-2.

Ciele sebahodnotenia by mali byť zamerané najmä na:

1. Identifikáciu, monitorovanie, meranie, vyhodnocovanie a analýzu kľúčových procesov v škole;
2. Určovanie toho, čo je skutočne hodnotné, podstatné, dôležité pre rozvoj všetkých zainteresovaných;
3. Zdôrazňovanie zámernosti, systematickosti, štruktúrovanosti a plánovitosti procesov v škole;
4. Prepojenie sebahodnotiacich procesov s rozvojom a zlepšovaním kvality a úrovne práce školy;
5. Porovnávanie vlastného výkonu s podobnými školami pri zohľadňovaní podmienok školy;
6. Vedenie a prepojenie sebahodnotiacich procesov s výučbou;
7. Konzultáciu a komunikáciu školy s kľúčovými partnermi vonkajšej i vnútornej školskej komunity;
8. Participáciu učiteľov, žiakov, rodičov na sebahodnotení školy;
9. Zodpovednosť za využívanie finančných a materiálnych zdrojov;
10. Zodpovednosť za ďalšie vzdelávanie zamestnancov školy.

Vlastný prístup školy pri stanovovaní a hodnotení cieľov sebahodnotenia by mal spočívať v hľadaní jednoznačných odpovedí na otázky:

- »» *Ako sa nám darí?* – (zistené skutočnosti)
- »» *Ako to vieme?* – (metódy sebahodnotenia)
- »» *Spĺňajú zistené skutočnosti naše ciele?* – (porovnanie zistených skutočností s cieľmi, ktoré sa formulovali v školskom vzdelávacom programe)
- »» *Čo budeme robiť?* – (opatrenia).

Výstupom z vlastného hodnotenia školy by mali byť **revidované dlhodobé a strednodobé ciele**, ale aj **konkrétne úlohy na ďalší školský rok** so stanovením termínov a zodpovednosti za ich splnenie.

3 Otázky – indikátory pre jednotlivé oblasti sebahodnotenia

Ako sa vysvetľuje v MODELI (kap. 3), predkladaná filozofia vychádza z vnímania školy ako komplexne pôsobiacej výchovnej a vzdelávacej inštitúcie, ktorej dominantným poslaním je kultivácia osobnosti žiakov v najvyššej možnej kvalite, a to predovšetkým **pedagogickými** prostriedkami. V súlade s MacBeathom a kol.¹⁴ pristupujeme preto pri stanovení *sfér záujmu* k štyrom kľúčovým oblastiam pôsobnosti školy (v modeli nazývaných **domény**) a každú z týchto kľúčových oblastí pôsobnosti posudzujeme v troch dimenziách (v modeli nazývaných **oblasti**). Na základe predkladaného modelu školy vypracujú sebahodnotenie v **doménach** (v našom prípade sú 4) a v oblastiach (v našom prípade má každá doména 3 oblasti). Navrhované štyri domény a dvanásť oblastí pokrývajú kľúčové okruhy (javy, aktivity, prístupy, podmienky...) školského života a umožňujú komplexne a objektívne posúdiť kvalitu školy a kvalitu jej fungovania s výhľadom na permanentné zlepšovanie.

Pred rozhodnutím školy uskutočniť sebahodnotenie sa javí užitočné zdôrazniť **hlavné aspekty**, ktoré neslobodno prehliadnuť:

1. Škola rozhoduje o tom, ktorá oblasť a v akej podobe bude predmetom sebahodnotenia.
2. Neexistuje všeobecný vzorec (recept, návod), pomocou ktorého by bolo možné univerzálne zoradiť otázky v sebahodnotení podľa dôležitosti.
3. Sebahodnotenie slúži ako pozvanie všetkých aktérov – žiakov, učiteľov, rodičov, partnerov – na diskusiu o kvalite školy a jej rozvoji.

V ďalšej časti sú uvedené pre každú **doménu** a **oblasť** otázky, ktoré sú obsiahnuté v štúdiu M. Nováka,¹⁵ obohatené sú o tie otázky, ktoré pociťovali stredné školy z banskobystrického regiónu pre svoje sebahodnotenia ako závažné a zároveň sú doplnené o otázky autorov podkladových štúdií. **Otázky predstavujú indikátory**, ktoré si **škola vyberá z ponúkaného súboru**, prípadne **dopĺňa podľa vlastného uváženia a potreby**. Pre lepšiu orientáciu je členenie (podľa stĺpcov) nasledovné:

- » príslušná doména označená jednociferne (1.)
- » príslušná oblasť označená dvojčiferne, pričom prvá číslica vyjadruje príslušnosť k doméne, druhá poradie oblasti v doméne (1.1.)
- » príslušné otázky označené veľkými písmenami sa vzťahujú na všeobecné javy či témy zviazané s obsahovou náplňou danej oblasti (A.)
- » príslušné otázky označené malými písmenami konkretizujú, rozširujú a dopĺňajú pokrytie javov či tém danej oblasti (a).

¹⁴MacBeath, J. – Schratz, M. – Meuret, D. – Jacobsen, L. – Novák, M.: *Sebahodnotenie v európskych školách – príbeh zmeny*. Banská Bystrica: MPC 2006. ISBN 80-8041-494-7.

¹⁵Novák, M.: *Prehľad kľúčových javov, vlastností, posudzovaných činností vrátane tvorby inštrukčných a meracích nástrojov merania kvality školy*. Podkladová štúdia projektu *Externé hodnotenie kvality školy podporujúce sebahodnotiace procesy a rozvoj školy*. 2011

Opätovne **zdôrazňujeme**, že uvádzané členenie má iba uľahčiť orientáciu v téme a nemožno ho brať ako hierarchické usporiadanie (s ohľadom na dôležitosť či význam) jednotlivých otázok – **indikátorov**. Je vo výlučnej kompetencii školy, aký význam či dôraz bude pri sebahodnotení klásť na konkrétny indikátor, aké prípadné ďalšie otázky zvolí na jeho posúdenie. Predpokladáme, že tento spôsob budú voliť a používať školy pri rozhodovaní o výbere domén a oblastí pri vlastnom sebahodnotení.

Doména	Oblasť	Otázky – všeobecné	Otázky – konkretizujúce, doplňujúce
1. Výstupy	1.1 Študijné výsledky	<p>A. Dosiahli žiaci pri ukončení školy vo väčšine predmetov očakávanú úroveň?</p> <p>B. Možno mieru pokroku žiakov (v porovnaní s ich predchádzajúcimi výsledkami) posudzovať ako vyššiu/nížšiu v porovnaní s tým, ako sa očakávalo alebo sa očakáva?</p> <p>C. Sleduje a vyhodnocuje škola rozdiel v úrovni vzdelávacích výsledkov medzi úspešnými a menej úspešnejšími žiakmi, medzi chlapcami a dievčatami, medzi žiakmi zo štandardného a menej podnetného prostredia?</p> <p>D. Dosiahli/získali žiaci kompetencie deklarované v školskom vzdelávacom programe?</p> <p>E. Získavali žiaci kompetencie deklarované v profile absolventa?</p> <p>F. Plnia sa predstavy žiakov a rodičov o získaných kompetenciách žiakov v zmysle školského vzdelávacieho programu?</p> <p>G. Sleduje škola aplikovanie získaných vzdelávacích výsledkov žiakov v aktivitách nad rámec učebných osnov?</p> <p>H. Sleduje a porovnáva škola dosiahnuté výsledky žiakov s výsledkami v celonárodnom meraní?</p>	<p>a) Dosiahli žiaci končiaceho ročníka očakávanú úroveň výkonovej časti vzdelávacích štandardov vo väčšine profilových (vybraných) predmetov?</p> <p>b) Je miera pokroku žiakov vo vzdelávacích výsledkoch v končiacom ročníku vyššia/nížšia/vyrovnaná oproti nižším ročníkom?</p> <p>c) Sú získané kompetencie žiakov základnej školy v súlade s požiadavkami vyššieho stupňa vzdelávania?</p> <p>d) Získali žiaci gymnázia/strednej odbornej školy kompetencie v súlade s požiadavkami vyššieho stupňa vzdelávania/praxe?</p> <p>e) Sú výsledky maturitných skúšok dosiahnuté v strednej škole reálnym obrazom očakávanej úrovne získaných kompetencií absolventov?</p> <p>f) Zodpovedajú získané kompetencie požiadavkám trhu práce?</p> <p>g) Je stanovená časová dotácia v učebnom pláne školy dostatočná/vyhovujúca vzhľadom na dosiahnutie očakávanej úrovne kompetencií žiakov v zmysle školského vzdelávacieho programu?</p> <p>h) Vo výstupoch žiakov v profilových (vybraných) predmetoch a ročníkoch prevažujú vedomosti alebo zručnosti?</p> <p>i) Aké výchovno-vzdelávacie skúsenosti majú žiaci so systémom hodnotenia, metódami, formami a postupmi vyučovania?</p> <p>j) Aká je úspešnosť žiakov v mimoškolských aktivitách (predmetové olympiády, vzdelávacie, športové súťaže, projekty, stredoškolská odborná činnosť)?</p> <p>k) Aká je úroveň výsledkov žiakov v sledovaných predmetoch v porovnaní s výsledkami v celonárodnom testovaní?</p>

Doména	Oblasť	Otázky – všeobecné	Otázky – konkretizujúce, doplňujúce
1. Výstupy	1.2 Osobný a sociálny rozvoj	<p>A. Smeruje vzdelávanie žiaka k plnému rozvoju jeho ľudskej osobnosti?</p> <p>B. Rešpektuje vzdelávanie žiaka v škole jeho právo na duševný a telesný vývoj v slobodných a dôstojných podmienkach?</p> <p>C. Je škola (vo vzťahu k školskému vzdelávaciemu programu) úspešná v procese posilňovania sociálnych hodnôt žiakov i zamestnancov (družnosť, zmysel pre spoluprácu, občiansky postoj, ohľaduplnosť, zmysel pre solidaritu a rovnosť)?</p> <p>D. Je škola úspešná v podpore rozvoja žiakov ako samostatných jedincov schopných pozitívne čeliť budúcnosti a ako jedincov so silným zmyslom pre morálku a spravodlivosť?</p> <p>E. Vyvíja škola aktivity na zlepšenie zručností, ako sú schopnosť pre tímovú prácu, riešenie problémov, efektívne zvládnutie komplikovaných situácií, uplatnenie iniciatívy a zavádzanie inovácií?</p> <p>F. Majú žiaci dostatok priestoru na rozvíjanie svojich postojov, názorov a zručností?</p> <p>G. Plánuje škola aktivity zamerané na rozvíjanie osobných a sociálnych hodnôt žiaka?</p> <p>H. Rozvíjajú osobné hodnoty, zámery a sociálny rozvoj žiakov zamestnanci školy?</p> <p>I. Motivuje škola žiakov k aktívnemu procesu učenia sa?</p>	<p>a) Zabezpečuje škola rozvíjanie a zlepšovanie kľúčových kompetencií žiakov zacielených na ich schopnosti pracovať v tíme, riešiť problémy, efektívne zvládnuť zložité situácie, uplatňovať vlastnú iniciatívu?</p> <p>b) Uplatňuje sa vo všetkých oblastiach života školy iniciatíva a zavádzanie inovácií zo strany učiteľov?</p> <p>c) Majú žiaci dostatok príležitostí na vyjadrovanie hodnotových a emocionálnych postojov?</p> <p>d) Zodpovedajú dosiahnuté učebné výsledky žiakov a ich osobnostný rozvoj zameraniu a určeným cieľom školy?</p> <p>e) Akým spôsobom učitelia ovplyvňujú tvorbu postojov žiakov?</p> <p>f) Ktoré hodnoty a postoje žiakov rozvíja škola ako kultúrna a sociálna inštitúcia?</p> <p>g) Majú žiaci s učiteľmi dobré vzťahy?</p> <p>h) Sú vzťahy žiakov s integrovanými žiakmi (a naopak) dobré?</p> <p>i) Vnímajú žiaci školu ako pozitívne a bezpečné sociálne prostredie?</p> <p>j) Sú vytvorené podmienky na osobný a sociálny rozvoj žiaka?</p> <p>k) Vytvára sa v procese učenia priestor na rozvíjanie vzájomnej spolupráce žiakov?</p> <p>l) Vedia žiaci uplatniť samostatnosť v procese ich učenia sa?</p> <p>m) Je v škole vytvorená pozitívna klíma?</p>

Doména	Oblasť	Otázky – všeobecné	Otázky – konkretizujúce, doplňujúce
1. Výstupy	1.3 Ciele žiakov	<p>A. Sleduje a vyhodnocuje škola ciele žiakov?</p> <p>B. Zodpovedajú tieto ciele zameraniu žiakov?</p> <p>C. Sú ciele žiakov z odlišného rodinného zázemia, prípadne sociálneho prostredia podobné alebo diametrálne odlišné?</p> <p>D. Zodpovedajú tieto ciele zameraniu školy?</p> <p>E. Pripravuje škola úspešne žiakov pre tieto ciele?</p> <p>F. Dosahujú všetci žiaci svoje ciele a nadobúdajú školské zručnosti bez ohľadu na pohlavie, spoločenské postavenie a etnickú príslušnosť?</p> <p>G. Dosahujú všetci žiaci ciele, ktoré si škola stanovila v školskom vzdelávacom programe?</p>	<p>a) Postačujú dosiahnuté výsledky žiakov pre ich ďalší vedomostný a profesijný rozvoj?</p> <p>b) Získavajú žiaci primeranú, uspokojujúcu výkonnosť alebo odbornú prípravu pre ďalšie štúdium po ukončení školy?</p> <p>c) Majú žiaci po skončení školy možnosť/záujem o štúdium na vyššom stupni vzdelávania?</p> <p>d) Sú dosiahnuté vedomosti a zručnosti postačujúce pre úspešné zvládnutie prijímacích skúšok na vyšší stupeň vzdelávania?</p> <p>e) Ktoré osvojené vedomosti a zručnosti v strednej odbornej škole môžu využívať absolventi v odbornej praxi?</p> <p>f) Ktoré vedomosti a zručnosti osvojené v škole využívajú absolventi na vyššom stupni vzdelávania?</p> <p>g) Ktoré kompetencie získané v škole sú využiteľné, resp. nevyžiteľné v praxi alebo pri ďalšom štúdiu?</p> <p>h) Splnili sa žiakom končiacich ročníkov ich očakávania v porovnaní s očakávaniami na začiatku príslušného stupňa vzdelávania?</p> <p>i) Je škola úspešná v príprave žiakov na ich zameranie/povolanie?</p> <p>j) Aké percento absolventov strednej odbornej školy sa uplatňuje na trhu práce a vo svojom odbore?</p> <p>k) Existuje v škole premyslený systém kariérneho poradenstva žiakom a rodičom?</p> <p>l) Aké prvky kariérneho poradenstva škola žiakom ponúka?</p> <p>m) Sú dosiahnuté výsledky žiakov prínosom pre ich ďalší vedomostný a profesijný rozvoj?</p>
2. Procesy na úrovni triedy	2.1 Čas a pros- triedky na učenie sa	<p>A. Venuje učiteľ v triede dostatok času učeniu v porovnaní s administráciou, riešením disciplíny, predčasným ukončením činností v triede (napr. presuny z triedy do triedy)?</p> <p>B. Využívajú žiaci v triede čas na učenie sa efektívne, pracujú aktívne?</p>	<p>a) Venuje sa počas vyučovania dostatok času vzdelávaciemu procesu v porovnaní so zabezpečením organizačných záležitostí, v porovnaní s riešením disciplíny, prípadne so zabezpečením záležitostí súvisiacich so začatím a/alebo ukončením činností (presuny z triedy do triedy a pod.)?</p> <p>b) Vytvára a využíva sa počas vyučovania pre žiakov čas na samostatné učenie sa vhodnou motiváciou?</p>

Doména	Oblasť	Otázky – všeobecné	Otázky – konkretizujúce, doplňujúce
2. Procesy na úrovni triedy	2.1 Čas a prostriedky na učenie sa	<p>C. Vyskytujú sa z rozličných dôvodov (napr. záškoláctva) neodučené a neospravedlnené hodiny?</p> <p>D. Líši sa využívanie času na učenie sa v škole medzi najlepšími a najslabšími žiakmi?</p> <p>E. Sú výsledky, ktoré dosahuje žiak, priamo úmerné dĺžke domácej prípravy na vyučovanie?</p>	<p>c) Využíva sa na vyučovaní didaktická technika a učebné pomôcky?</p> <p>d) Narušajú často vyučovací proces mimovyučovacie aktivity?</p> <p>e) Majú žiaci v rozvrhu hodín „okná“? Aká je ich príčina?</p> <p>f) Efektívne sa realizujú zastupované vyučovacie hodiny ?</p> <p>g) Vyhovuje materiálo-technické vybavenie školy požiadavkám kvalitného vyučovania učiteľmi a učenia sa žiakov?</p> <p>h) Majú žiaci primerané/dostatočné/dobré podmienky na učenie sa v škole?</p> <p>i) Má žiak šancu oboznámiť sa s priebehom vyučovania, ktorého sa z rôznych príčin nezúčastnil?</p> <p>j) Sú výrazné rozdiely v časovej dĺžke prípravy na vyučovanie medzi najlepšími a najslabšími žiakmi?</p> <p>k) Má väčšina žiakov doma vytvorené podmienky na učenie sa?</p> <p>l) Ponúka a podporuje škola dištančné učenie sa žiaka?</p> <p>m) Je ospravedlnená absencia žiakov v škole (z rozličných dôvodov) nízka alebo vysoká? Ktoré dôvody prevažujú?</p> <p>n) Je neospravedlnená absencia žiakov v škole nízka alebo vysoká (z dôvodu záškoláctva a pod.)? Ktoré dôvody prevažujú?</p>
	2.2 Kvalita učenia sa a vyučovania	<p>A. Stanovuje škola jednoznačne oblasti a ukazovatele kvality vyučovania z hľadiska vyučovania a učenia sa ako vnútornú normu školy?</p> <p>B. Má škola vypracované vlastné hodnotiace kritériá?</p> <p>C. Zabezpečuje škola odbornosť vyučovania?</p>	<p>a) Je obsahová a výkonová časť vzdelávacích štandardov jasná a zrozumiteľná učiteľom a žiakom?</p> <p>b) Zodpovedajú školské učebné osnovy vzdelávacím potrebám žiakov?</p> <p>c) Sú kritériá hodnotenia žiakov v školskom vzdelávacom programe jasné a zrozumiteľné žiakom, rodičom aj učiteľom?</p> <p>d) Dostáva žiak informácie aj o tom, akým spôsobom môže dosiahnuť lepšie výsledky v problémových oblastiach?</p> <p>e) Dodržiavajú sa metódy, kritériá a prostriedky hodnotenia žiakov stanovené v školskom vzdelávacom programe?</p>

Doména	Oblasť	Otázky – všeobecné	Otázky – konkretizujúce, doplnujúce
2. Procesy na úrovni triedy	2.2 Kvalita učenia sa a vy- učovania	<p>D. Podporuje vedenie školy u učiteľov uplatňovanie tvorivých foriem riadenia činnosti na hodinách a vedenia žiakov, uplatňovanie vhodnej motivácie, vhodného spôsobu hodnotenia?</p> <p>E. Rozvíjajú sa u žiakov primerane všetky kľúčové kompetencie?</p> <p>F. Má vedenie školy vypracovaný systém kontroly výchovno-vzdelávacieho procesu? Sú jeho výsledky vyhodnocované a prezentované za účelom zvyšovania kvality a efektívnosti vyučovania?</p> <p>G. Sú hodnotiace kritériá a vzdelávacie štandardy jasné a zrozumiteľné pre žiakov a učiteľov?</p> <p>H. Vytvárajú sa pre všetkých žiakov primerané podmienky pre učenie sa vo vzťahu k ich potrebám a schopnostiam? Vedia sa žiaci kvalitne učiť?</p> <p>I. Fungujú v škole mechanizmy na sledovanie a zlepšenie kvality vyučovania?</p> <p>J. Fungujú v škole mechanizmy priebežného vyhodnocovania vhodnosti podmienok pre kvalitné vyučovanie?</p> <p>K. Má škola vybudovaný systém podpory pre začínajúcich učiteľov a učiteľov s ťažkosťami pri vyučovaní (mentorstvo a koučing)?</p> <p>L. Vytvára škola priestor pre efektívny triedny manažment? Určuje rámcové kritériá kvality, sleduje a vyhodnocuje kvalitu?</p>	<p>f) Hodnotí učiteľ osobný pokrok žiaka, porovnáva aktuálny výkon s predchádzajúcimi výsledkami jeho práce?</p> <p>g) Sú uplatňované metódy a formy výchovy a vzdelávania na dosiahnutie stanovených cieľov v profilových predmetoch efektívne (účinné)?</p> <p>h) Sú vytvorené pre vyučovací proces učiteľov dobré podmienky?</p> <p>i) Pristupujú žiaci k učeniu sa zodpovedne?</p> <p>j) Je vyučovanie učiteľmi natoľko efektívne, že si žiaci na vyučovaní osvoja základné učivo?</p> <p>k) Je vyučovací proces pre žiakov zaujímavý?</p> <p>l) Zapájajú sa žiaci do vyučovacieho procesu?</p> <p>m) Ponúkajú/pripravujú učitelia žiakom úlohy, ktoré žiaci preferujú?</p> <p>n) Považujú žiaci vypracovávanie domácich úloh za prínosné a zmysluplné pri učení sa?</p> <p>o) Sleduje a hodnotí sa v škole kvalita práce učiteľov a činností žiakov? Akým spôsobom? Ako sa v prípade potreby zabezpečuje zlepšenie?</p> <p>p) Sú kvalifikačné predpoklady učiteľského zboru primerané?</p> <p>q) Postupuje sa pri kontrole a hodnotení kvality vyučovania podľa dohodnutých pravidiel?</p> <p>r) Existuje rýchla spätná väzba zo strany rodičov o vnímaní kvality vyučovania jednotlivých predmetov?</p> <p>s) Využívajú žiaci postupy učenia sa, ku ktorým ich učitelia vedú?</p> <p>t) Vedia všetci žiaci, ako si majú osvojiť poznatky týkajúce sa schopnosti učiť sa?</p> <p>u) Má škola podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov s mimoriadnym nadaním a talentom? Ak áno, ako ich využíva?</p> <p>v) Vytvára a zabezpečuje škola podmienky na výchovu a vzdelávanie žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami?</p>

Doména	Oblasť	Otázky – všeobecné	Otázky – konkretizujúce, doplnujúce
2. Procesy na úrovni triedy	2.3 Podpora pri učebných problémoch	<p>A. Venuje škola pozornosť uplatňovaniu psychologických a pedagogicko-didaktických kompetencií učiteľov, ktoré pomáhajú odhaľovať učebné problémy žiakov?</p> <p>B. Pripravuje škola učiteľov na prácu so žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami?</p> <p>C. Odhaľujú sa učebné problémy žiakov rýchlo a dostatočne?</p> <p>D. Záleží škole na uplatňovaní efektívneho triedneho manažmentu, ktorý prispieva k odstraňovaniu učebných problémov žiakov?</p> <p>E. Vedie podpora žiakov k zmierneniu ich učebných problémov?</p> <p>F. Poskytuje sa podpora práve tým žiakom, ktorí ju najviac potrebujú alebo tým, čo ju skôr zneužívajú?</p> <p>G. Majú žiaci problémy s učením sa najmä v dôsledku neadekvátneho vyučovania, neúspešnej organizácie školy a pod.?</p>	<p>a) Existujú a používajú sa vhodné metódy na odhalenie problémov učenia sa žiakov?</p> <p>b) Zabezpečuje sa v škole pomoc žiakom, ktorí majú ťažkosti a problémy?</p> <p>c) Spôsobujú problémy v učení sa žiakov neadekvátne metódy a vyučovacie postupy?</p> <p>d) Poskytuje sa podpora tým žiakom, ktorí ju najviac potrebujú?</p> <p>e) Poznajú učitelia vekové a individuálne osobitosti svojich žiakov (ich možnosti, bariéry rozvoja a pod.)?</p> <p>f) Sledujú učitelia systematicky rozvíjanie schopnosti žiakov poznávať a myslieť v danej oblasti (predmet, vzdelávacia oblasť)?</p> <p>g) Vytvárajú sa cielene pri vzdelávaní situácie, ktoré pomáhajú odstraňovať bariéry v učení sa u žiakov s učebnými problémami ?</p> <p>h) Vytvára sa cielene priaznivé prostredie v triede (triedna klíma) pre vzdelávanie všetkých skupín žiakov ?</p> <p>i) Je príčinou problémov žiakov v učení organizačná stránka vyučovacieho procesu alebo odbornej praxe (v stredných odborných školách)?</p> <p>j) Zneužívajú žiaci poskytovanú podporu a pomoc?</p> <p>k) Funguje v triedach vzájomná pomoc žiakov?</p> <p>l) Aké sú najčastejšie učebné problémy žiakov a aká je príčina ich vzniku?</p> <p>m) Spolupracujú učitelia jednotlivých predmetov s triednymi učiteľmi a rodičmi žiakov na riešení učebných problémov žiakov?</p> <p>n) Spolupracujú učitelia vyučovacích predmetov a triedni učitelia s rodičmi?</p> <p>o) Ktorú (akú) podporu od učiteľov pociťujú (vnímajú) žiaci ako pozitívnu a ktorú (akú) ako negatívnu?</p>
3. Procesy na úrovni školy	3.1 Škola ako miesto na učenie	<p>A. Vytvára riaditeľ/vedenie školy priaznivú klímu v škole?</p>	<p>a) Podnecujú/podporujú vedúci zamestnanci školy kreatívny prístup pedagógov k výučbovému procesu?</p>

Doména	Oblasť	Otázky – všeobecné	Otázky – konkretizujúce, doplňujúce
3. Procesy na úrovni školy	3.1 Škola ako miesto na učenie	<p>B. Podporuje riaditeľ/vedenie školy u pedagógov uplatňovanie tvorivých foriem riadenia činnosti na hodinách, tvorivého spôsobu vedenia žiakov, vhodnej motivácie a vhodnej voľby spôsobu hodnotenia?</p> <p>C. Vedie škola učiteľov k procesu autoregulácie, a teda k efektívnemu vyučovaniu?</p> <p>D. Sú činnosti žiakov organizované tak, že zvyšujú ich šance na učenie sa?</p> <p>E. Sú učitelia zviazaní (majú povinnosť) opakovaním učiva, ktoré je zárukou pokroku všetkých žiakov?</p> <p>F. Zaručujú metódy a spôsoby práce kvalitu a efektívne učenie sa?</p> <p>G. Podporuje alebo potláča úroveň kultúry školy záujem žiakov o učenie sa?</p> <p>H. Vnímajú žiaci svojich učiteľov ako ľudí, ktorí sú ochotní im pomôcť?</p>	<p>b) Zaoberajú sa vedúci zamestnanci školy schopnosťami pedagógov rozvíjať kľúčové kompetencie vo výchovno-vzdelávacom procese (uznávané/uprednostňované školou)?</p> <p>c) Opakujú a precvičujú učitelia učivo, aby zabezpečili pokrok všetkých žiakov?</p> <p>d) Sú učebné osnovy v školskom vzdelávacom programe prispôbené potrebám, schopnostiam a záujmom žiakov?</p> <p>e) Vyhovuje organizácia vyučovacieho procesu z časového hľadiska žiakom a učiteľom?</p> <p>f) Umožňujú priestory školy efektívne vyučovanie?</p> <p>g) Zodpovedá vyhotovený školský vzdelávací program potrebám žiakov a očakávaniam rodičov?</p> <p>h) Je ponuka voliteľných predmetov prispôbená profilu absolventa a záujmom žiakov?</p> <p>i) Vytvára škola priestor na zlepšovanie vzťahov medzi žiakmi podujatiami športovými, kultúrными, spoločenskými a inými? Aký je ich prínos?</p> <p>j) Je škola pre žiaka „druhým domovom“?</p> <p>k) Vnímajú žiaci učiteľov ako rovnocenných partnerov (priateľov, dobrých radcov a pod.)?</p> <p>l) Má škola spoľahlivú spätnú väzbu od absolventov?</p> <p>m) Má škola spoľahlivú spätnú väzbu od vonkajšej komunity (rodičia, zriaďovateľ, vzdelávacie inštitúcie, zamestnávateľia...)?</p> <p>n) Má škola medzi vonkajšími partnermi kritického priateľa?</p>
	3.2 Škola ako sociálne miesto	<p>A. Je v škole vytvorené priaznivé ovzdušie vzájomného vzťahu medzi žiakmi? Prevláda v škole šikanovanie a neúcta?</p> <p>B. Aká je kvalita vzťahov medzi žiakmi a učiteľským zborom?</p> <p>C. Poskytuje škola žiakom príležitosť rozhodovať a konať zodpovedne?</p>	<p>a) Prevládajú medzi žiakmi dobré vzťahy nad šikanovaním a vzájomnou neúctou?</p> <p>b) Je kvalita vzťahov medzi žiakmi a učiteľmi dobrá?</p> <p>c) Poskytuje škola žiakom príležitosť zodpovedne sa rozhodovať a konať?</p> <p>d) Sú vnútorné pokyny pre učiteľov, žiakov a ostatných zamestnancov školy jasné a prijateľné?</p>

Doména	Oblasť	Otázky – všeobecné	Otázky – konkretizujúce, doplňujúce
3. Procesy na úrovni školy	3.2 Škola ako sociálne miesto	<p>D. Sú nariadenia jasné všetkým? Sú pre všetkých prijateľné?</p> <p>E. Sú odmeny a postihy uplatňované spravodlivo a nestranne?</p> <p>F. Napomáha sociálne prostredie školy učeniu sa a rozvoju žiakov?</p> <p>G. Má škola vypracovaný systém motivácie zamestnancov v súčinnosti s plnením stanovených cieľov?</p>	<p>e) Využívajú sa opatrenia vo výchove (pochvaly, ocenenia, napomenutia, pokarhania, vylúčenia) spravodlivo, objektívne a nezaujato?</p> <p>f) Vyžaduje sa od žiakov plnenie povinností? Vo vyrovnanom pomere sa uplatňuje voči žiakom odmeňovanie a represia?</p> <p>g) Uplatňujú sa normatívne či represívne kompetencie nadriadených orgánov, sankcie alebo odmeňovanie voči učiteľom vo vyrovnanom pomere?</p> <p>h) Uplatňujú sa odmeny a postihy voči zamestnancom školy objektívne?</p> <p>i) Podporuje sociálne prostredie školy učenie sa a rozvoj žiakov?</p> <p>j) Poskytuje škola žiakom dostatočné možnosti na socializáciu?</p> <p>k) Vníma a znižuje škola rozdiely medzi rozličnými skupinami (chlapcami a dievčatami, Rómami a skínmi...)?</p> <p>l) Cítia sa žiaci a učitelia v škole dobre?</p> <p>m) Je v škole vytvorená pozitívna a priaznivá klíma?</p> <p>n) Spolupracujú navzájom učitelia rôznych predmetov?</p> <p>o) Je klíma školy priateľská a žiaci sa v nej dobre cítia?</p> <p>p) Je škola otvorená zmenám alebo funguje v „zabehaných“ stereotypoch?</p> <p>q) Je vytvorený stabilný hodnotový systém (so stanovenými pravidlami), ktorým sa škola riadi a dodržiava ho?</p> <p>r) Funguje v škole žiacka školská rada s reálnym vplyvom na dianie v škole?</p>
	3.3 Škola ako odborné miesto – praco- visko	<p>A. Ako reaguje škola na zmeny vo svojom okolí?</p> <p>B. Dokáže škola nutnosť zmien pomenovať? Dokáže určiť spôsoby realizácie zmien i postupné kroky realizácie vyhodnocovania?</p>	<p>a) Reaguje škola na spoločenské, sociálne a iné zmeny vo svojom okolí? Akým spôsobom?</p> <p>b) Plánuje škola cieľavedome svoje aktivity?</p> <p>c) Prebiehajú v škole interné diskusie dôležité pre rozhodovacie procesy?</p> <p>d) Poskytujú interné diskusie v škole kvalifikované podklady pre rozhodovanie?</p> <p>e) Umožňuje škola každému učiteľovi odborný rast?</p>

Doména	Oblasť	Otázky – všeobecné	Otázky – konkretizujúce, doplňujúce
3. Procesy na úrovni školy	3.3 Škola ako odborné miesto – praco- visko	<p>C. Má škola vypracovaný systém presadzovania a vyhodnocovania zmien v škole, ktoré prispeli a prispievajú k zvyšovaniu jej kvality?</p> <p>D. Dbá škola o neustále zvyšovanie profesionálnych kompetencií zamestnancov? Dbá o zvyšovanie ich odbornosti a špecializácie?</p> <p>E. Poskytuje kontinuálne vzdelávanie učiteľskému zboru prínos vzhľadom na ich potreby a potreby školy?</p> <p>F. Existuje v škole dostatočná a efektívna pomoc pri ťažkostiach a problémoch pedagogického zboru?</p>	<p>f) Podporuje škola možnosť odborného rastu učiteľov?</p> <p>g) Dokáže škola sama poskytovať/zabezpečovať vzdelávacie služby?</p> <p>h) Poskytuje sa učiteľom dostatočná a efektívna pomoc pri pracovných ťažkostiach a problémoch?</p> <p>i) Majú predmetové komisie efektívnu podporu zo strany vedenia školy? Participujú na riadení školy?</p> <p>j) Poskytuje zber údajov o výkonoch žiakov dostatočné ukazovatele na realizáciu potrebných zmien v kompetenčnom profile učiteľov?</p> <p>k) Zhoduje sa vízia školy s profesionálnym rozvojom ľudí v nej?</p> <p>l) Vnímajú učitelia spôsob vedenia ľudí (napr. prostredníctvom príkazov, mentorigu, koučingu, supervízie, kontroly) ako efektívny pre svoj profesionálny rast?</p> <p>m) Má škola stále potrebu zlepšovať sa?</p> <p>n) Nesie každý jedinec zodpovednosť za rozvoj školy?</p> <p>o) Prehodnocuje škola kriticky svoju činnosť?</p> <p>p) Vytvára si škola vlastné nástroje pre sebahodnotenie?</p> <p>q) Sú funkcie zamestnancov školy jednoznačne určené?</p> <p>r) Sú pracovné porady, pedagogické rady v škole efektívne a majú jasný cieľ?</p> <p>s) Stará sa škola sústavne o svoj materiálny rozvoj?</p> <p>t) Podieľajú sa na tvorbe a napĺňaní cieľov školy učitelia, ale aj ďalší zamestnanci školy?</p> <p>u) Sú ciele školy jasné všetkým?</p> <p>v) Sú ciele školy akceptované veľkou väčšinou zamestnancov?</p> <p>w) Sú ciele školy záväzné?</p> <p>x) Má škola silné a tvorivé vedenie školy?</p> <p>y) Diskutuje vedenie školy o svojich rozhodnutiach so všetkými učiteľmi?</p>
4. Vzťahy s prostre- dím	4.1 Škola a domov	A. Existuje funkčná komunikácia medzi školou a rodičmi? Je dostatočná a pravidelná?	<p>a) Poskytujú sa rodičom informácie, ktoré si žiadajú?</p> <p>b) Má škola k rodičom (zákonným zástupcom) vždy otvorený prístup?</p>

Doména	Oblasť	Otázky – všeobecné	Otázky – konkretizujúce, doplňujúce
4. Vzťahy s prostre- dím	4.1 Škola a domov	<p>B. Sú informácie poskytované rodičom práve tie, ktoré potrebujú?</p> <p>C. Sú rodičia v škole vždy vítaní?</p> <p>D. Zaobchádza sa s rodičmi vždy rovnako, bez ohľadu na ich spoločenské postavenie a etnickú príslušnosť?</p> <p>E. Majú učitelia príležitosť dozvedieť sa od rodičov o potrebách a problémoch svojich žiakov?</p> <p>F. Pozná škola predstavy rodičov o spolupráci so školou? Je v tejto oblasti školská politika dobre rozvinutá?</p>	<p>c) Majú učitelia príležitosti získať od rodičov informácie o problémoch a potrebách svojich žiakov?</p> <p>d) Sú rodičia kompetentní a schopní podporovať učenie svojich detí?</p> <p>e) Je rozvinutá školská politika (zámery, stratégia) v oblasti podpory rodičov pri učení sa žiakov?</p> <p>f) Podnecuje škola rodičov k tomu, aby podporovali učenie sa žiakov?</p> <p>g) Vytvárajú rodičia vhodné podmienky svojim deťom na učenie sa?</p> <p>h) Podporujú rodičia učenie sa svojich detí?</p> <p>i) Majú rodičia reálne predstavy o spolupráci so školou?</p> <p>j) Snažia sa učitelia podľa potreby komunikovať s rodinou žiakov?</p> <p>k) Majú rodičia reálne predstavy o priebehu výchovno-vzdelávacieho procesu školy a aktivitách organizovaných školou?</p> <p>l) Majú rodičia záujem o udalosti v škole, zaujímajú sa o organizačné zabezpečenie výchovno-vzdelávacieho procesu?</p> <p>m) Ktorým udalostiam v škole prikladajú rodičia najväčší význam?</p>
	4.2 Škola a spoloč- nosť	<p>A. Ovplyvňujú životné podmienky v komunite (zdravie, zamestnanosť, súdržnosť, viera v budúcnosť) etiku a prostredie školy?</p> <p>B. Čo poskytuje škola komunite?</p> <p>C. Čo škola robí na zlepšenie vzájomných vzťahov škola – spoločnosť?</p> <p>D. Má škola vypracované zásady spolupráce s rodičmi, žiakmi, ostatnými školami, radou školy, zriaďovateľom?</p> <p>E. Vyhodnocuje vedenie školy spoluprácu s rodičmi a verejnosťou? Má vypracované cesty vzájomnej informovanosti, ktoré aj uskutočňuje?</p>	<p>a) Ovplyvňujú podmienky v občianskej a rodičovskej komunite klímu školy?</p> <p>b) Naplňa škola predstavy občianskej a rodičovskej komunity o dobrých vzťahoch a vzájomnej spolupráci?</p> <p>c) Podporuje škola vzájomné vzťahy s občianskou a rodičovskou komunitou? Aké aktivity vyvíja?</p> <p>d) Vníma škola vo svojom okolí objektívne rôzne komunity (Rómov, skínov, prisťahovalcov...)?</p> <p>e) Je škola otvorená iným spoločnostiam, vytvára si vzťahy s inými komunitami?</p> <p>f) Otvára sa škola verejnosti rôznymi netradičnými aktivitami?</p> <p>g) Pozná škola očakávania verejnosti? Ako na ne reaguje?</p> <p>h) Nadväzuje škola kontakty a partnerstvá s inými školami a okolitými inštitúciami, prípadne funguje len ako uzatvorená komunita?</p> <p>i) Zisťuje škola potreby a očakávania občianskej a rodičovskej komunity?</p>

Doména	Oblasť	Otázky – všeobecné	Otázky – konkretizujúce, doplňujúce
4. Vzťahy s prostredím	4.2 Škola a spoločnosť	F. Ako škola prezentuje svoje pôsobenie na verejnosti? S akým účinkom? Má/získava spätnú väzbu?	<ul style="list-style-type: none"> j) Aké nástroje používa škola na komunikáciu s komunitou? Aká je ich efektivita? k) Spolupracuje s radou školy? l) Pôsobia zástupcovia učiteľov v rade školy v súlade s očakávaniami a návrhmi žiakov a učiteľov? m) Sleduje vedenie školy technologický a ekonomický vývoj, požiadavky na vznik istých profesií, klesanie dopytu po iných profesiách? Reaguje na tento vývoj?
	4.3 Škola a orientácia žiakov	<ul style="list-style-type: none"> A. Poskytuje školské vzdelávanie žiakom rovnaké možnosti pre rozvíjanie ich schopností a vlastných názorov, pre rozvíjanie mravnej a spoločenskej zodpovednosti? B. Je škola nápomocná žiakom pri rozvíjaní ich zručností a kvalít, ktoré sú potrebné pre zamestnanie alebo pre ďalšie požadované vyššie vzdelanie? 	<ul style="list-style-type: none"> a) Pomáha škola žiakom rozvíjať zručnosti a kvality potrebné pre ich zamestnanie alebo vzdelávanie na vyššom stupni? b) Uvedomuje si škola zodpovednosť za úroveň a kvalitu vzdelávania, ktorú poskytuje žiakom? c) Ovplyvňujú určité faktory zmeny v profile absolventa? Ktoré? d) Ovplyvňujú určité faktory vnútornú diferenciaciu v škole v priebehu vzdelávania? Ktoré?

Na záver opätovne **pripomíname** a **zdôrazňujeme**, že škola sa pri výbere **domén** a **oblastí** sebahodnotenia môže rozhodnúť aj pre iné **indikátory** (tu neuvedené). Rovnako môže upravovať znenie otázok, na ktoré bude v priebehu sebahodnotenia hľadať odpovede. Podľa vlastných priorít, profilácie alebo zamerania tiež môže do adekvátnych oblastí zaraďovať aj **otázky – indikátory** charakterizujúce ďalšie procesy, ktoré sa v škole odohrávajú. Ide napríklad o zapájanie sa školy do projektov (národných či medzinárodných), zakladanie partnerstiev, účasť na súťažiach a ďalších vzdelávacích aktivitách a v nich dosahované výsledky a pod.

Ako názorná pomôcka slúži prípadová štúdia *Sebahodnotenie školy*, nachádzajúca sa v prílohe č. 1. Odporúčame ju do pozornosti všetkým, ktorí sa ešte v praxi nestretli s procesom sebahodnotenia, a to ešte **pred oboznamovaním sa s ďalším textom** tohto materiálu. Popisuje totiž konkrétny projekt realizácie aj popis reálneho priebehu časti procesu sebahodnotenia. Umožní tak lepšie pochopiť kroky vedúce k sebahodnoteniu, popisované v ďalšej časti.

4 Kroky vedúce k sebahodnoteniu školy

Sebahodnotenie je podstatným prvkom rozvoja školy, a teda aj plánu rozvoja školy. Nezávisle na tom, aké rozsiahle bude, či sa budú hodnotiť všetky **štyri domény** (výstupy z edukačných procesov v škole, procesy na úrovni triedy, procesy na úrovni školy, prípadne vzťahy s vonkajším prostredím) môžeme rozlišovať **šesť krokov priebehu sebahodnotenia**, ktoré označujú a charakterizujú sebahodnotiaci proces:

Šesť krokov procesu sebahodnotenia

Kroky procesu sebahodnotenia	Kľúčové otázky	Čo je podstatné
Krok 1: Výber domén/oblastí hodnotenia a stanovenie cieľov sebahodnotenia.	<ul style="list-style-type: none"> » Ktoré pracovné oblasti školy majú byť hodnotené? » Aký vzťah má sebahodnotenie k plánu rozvoja školy? » Aký rozsah má mať sebahodnotenie? » Akým konkrétnym cieľom má slúžiť? » Ktorým hodnoteným oblastiam je potrebné sa naliehavo venovať? 	<ul style="list-style-type: none"> » Vybrať domény a oblasti, ktoré sú pre školu významné podľa kľúčového nasadenia (napr. plán rozvoja školy, plán interných predpisov). » Vytvoriť si „jasno“ o cieľoch a všeobecných otázkach/indikátoroch sebahodnotenia. » Disponovať podpornými argumentmi pre vybrané oblasti a stanovené ciele.
Krok 2: Dohodnutie hodnotiacich kritérií a indikátorov kvality.	<ul style="list-style-type: none"> » Aké sú hlavné ciele školy vo vybraných hodnotiacich oblastiach ? » Aké majú byť hodnotiace kritériá s ohľadom na vybrané otázky/indikátory? » Akými indikátormi kvality sa môže spoľahlivo merať dosiahnutie cieľa? » Ktoré určujúce štandardy kvality sa musia brať do úvahy? 	<ul style="list-style-type: none"> » Vyjasniť si vzťah k vybraným hlavným cieľom. » Zabezpečiť jednoznačnosť vnímania zvolených hodnotiacich kritérií a indikátorov kvality. » Porovnať školské hodnotiace kritériá a indikátory kvality s určujúcimi štandardmi kvality v danej doméne/oblasti (pokiaľ tieto existujú).

Kroky procesu sebahodnotenia	Kľúčové otázky	Čo je podstatné
<p>Krok 3: Plánovanie postupu v oblasti zbierania údajov, analýzy údajov a hodnotenia údajov.</p>	<ul style="list-style-type: none"> » Ktoré údaje treba vziať do úvahy s ohľadom na vybrané oblasti, hodnotiace kritériá a indikátory kvality? » Ktoré údaje sú už k dispozícii v škole? Ktoré ďalšie údaje sú potrebné a akými metódami a nástrojmi ich budeme získavať? » Ako je organizované zbieranie údajov? » Aký je primeraný časový plán? » Ako bude organizovaná údajová spätná väzba (informovanosť zúčastnených o získaných údajoch)? » Kto zodpovedá za postup? » Kto sa zúčastní hodnotenia? » Kto musí byť informovaný? » Kto bude mať prístup k údajom a k ich vyhodnoteniu? » Aké pravidlá (týkajúce sa priebehu hodnotenia) musia byť formálne vypracované? 	<ul style="list-style-type: none"> » Venovať pozornosť výpovednej sile údajov. Používať primerané a overiteľné metódy zbierania údajov. » Obmedziť množstvo údajov. » Zostaviť časový plán tak, aby proces sebahodnotenia (od začatia po výsledok sebahodnotenia) mohol byť ešte vnímaný ako jeden celok. » Jasne definovať zodpovednosť. Ak je potrebné, písomne špecifikovať určujúce, záväzné pravidlá a postupy v rámci školy.
<p>Krok 4: Zbieranie a spracovanie údajov.</p>	<ul style="list-style-type: none"> » Kto je zodpovedný za koordináciu zbierania údajov? » Kto zbiera údaje na vyhodnotenie? » Akú formu bude mať prezentácia výsledkov? 	<ul style="list-style-type: none"> » Jasne definovať zodpovednosť. » Vybrať výraznú, ale jednoduchú formu prezentácie.

Kroky procesu sebahodnotenia	Kľúčové otázky	Čo je podstatné
Krok 5: Analýza a hodnotenie údajov.	<ul style="list-style-type: none"> » Kto sa zúčastní na prezentácii výsledkov v škole? » Na akých stretnutiach a pri akých príležitostiach sa uskutoční spätná väzba? » Aká pomoc je potrebná pre analýzu a hodnotenie údajov? » Existuje pri všetkých hodnotených údajoch možnosť ich overenia? » Akú podobu bude mať výstup hodnotenia údajov? » V akom rozsahu sa zúčastnia prípadní externí aktéri (zástupcovia iných škôl, školská inšpekcia...) na analýze a hodnotení údajov? 	<ul style="list-style-type: none"> » Umožniť účasť tých, ktorých sa to bezprostredne dotýka (napr. žiakov, ktorých sme sa pýtali na spätnú väzbu údajov). » Zaistiť používanie iba dohodnutých hodnotiacich kritérií a indikátorov kvality. » Zabezpečiť evidenciu podkladov (dôkazov) pre analýzu a hodnotenie údajov. » Zvážiť, aké hlavné problémy možno očakávať pri vyhodnotení údajov. » Plánovať zdroje na výdavky týkajúce sa spätnej väzby a prezentácie výsledkov.
Krok 6: Navrhnutie opatrení vyplývajúcich zo správy o sebahodnotení a plánovanie ďalších krokov.	<ul style="list-style-type: none"> » Aký je dopad zistení na školský program? » Aké dôsledky vyplývajú zo správy pre plánovanie práce školy? » Sú navrhnuté opatrenia reálne v podmienkach fungovania školy? » Kto je zodpovedný za implementáciu navrhnutých opatrení? » Dokedy sa očakáva zlepšenie? » Kto bude kontrolovať a vyhodnocovať implementáciu opatrení? 	<ul style="list-style-type: none"> » Určiť primeraný čas na spracovanie výsledkov hodnotenia do správy o sebahodnotení. » Určiť bezprostredné a dlhodobé dôsledky zistených výsledkov, najmä tých, ktoré sú dôležité pre plán rozvoja školy a pracovné plány. » Písomne dokumentovať dohodnutý postup implementácie opatrení (podpora transparentnosti a záväznosti). » Zabrániť kampaňovému prístupu k implementácii.

4.1 Proces sebahodnotenia

Školy získavajú skúsenosti v tejto oblasti pomaly, takže dokážu proces zberu údajov a ich vyhodnotenie realizovať plánovitým a efektívnym spôsobom postupne.

Proces sebahodnotenia má niekoľko fáz:

1. fáza motivačná – vzniká v okamihu uvedomenia si potreby sebahodnotenia. Jej iniciátorom by mal byť riaditeľ školy, ktorý buduje sieť pracovných kontaktov a vzťahov, získava spojencov a sympatizantov pre sebahodnotenie svojej školy.

2. fáza prípravná – zahŕňa premýšľanie o spôsobe, zámeroch a cieľoch sebahodnotenia. Stanovujú sa pravidlá a konkretizuje sa proces sebahodnotenia. Určuje sa, čo sa považuje za úspech a čo nie (voľba kritérií), upresňujú sa dôležité premenné (výber indikátorov), rozhoduje sa o spôsoboch získavania údajov (určenie meracích nástrojov). Pre túto fázu je typický myšlienkový chaos, tápanie, hľadanie, diskusia a dohadovanie, zháňanie informácií, prípadne aj externých konzultantov, spolupracovníkov a poradcov.

3. fáza realizačná – konkretizujú sa doterajšie poznatky podľa podmienok školy, určujú a uskutočňujú sa konkrétne postupy. Postupy sa stále priebežne aktualizujú a revidujú, dokončený je výber premenných a spôsob ich merania, prebieha zber požadovaných údajov.

4. fáza hodnotiacia – získané údaje a informácie sa vyhodnocujú (overovanie spoľahlivosti použitých nástrojov, spracovanie údajov, ich analýza, interpretácia získaných výsledkov) a na ich základe sa vyhotovuje záverečná sebahodnotiacia správa. Správa o sebahodnotení vyúsťuje do posúdenia doterajšej činnosti školy a navrhuje opatrenia na zlepšenie.

5. fáza korektívna – završuje celý sebahodnotiaci proces. Realizujú sa prijaté opatrenia, dochádza k inováciám a korekciám doterajšej práce školy (prehodnotenie vzdelávacích cieľov, obsahu vzdelávania, metód a foriem vyučovania, organizačnej štruktúry školy a pod.). Vyhodnocujú sa dopady, vytvára sa priestor na prípravu nového cyklu sebahodnotiaceho procesu.

Uvedené fázy procesu sebahodnotenia nepovažujeme za predpis. Tento **prehľad slúži iba ako pomôcka pre školy**, ktorá im môže uľahčiť štart do vlastného procesu sebahodnotenia. Uvedomujeme si, že každá konkrétna škola si bude voliť svoj **optimálny postup**.

Proces sebahodnotenia síce nie je rigorózne predpísaný, existujú však isté zásady, rešpektovanie ktorých môže výrazne ovplyvniť jeho priebeh a kvalitu. Uvádzame ich popis podľa Rýdla:¹⁶

1. Nepodnikať ďalšie kroky pri sebahodnotení skôr, než sa podarí zabezpečiť podporu (a v optimálnom prípade aj spoluprácu) výraznej časti učiteľov.
2. Nepristupovať k sebahodnoteniu skôr, pokiaľ nie je jasné, za akých podmienok sa bude proces realizovať (t. j. pokiaľ nebudú určené jasné „pravidlá hry“).
3. Osoba zodpovedná za priebeh sebahodnotiacich aktivít by si mala hneď od začiatku vybudovať pozíciu dôveryhodného partnera, ktorý má skutočný záujem na konštruktívnom riešení problémov.

¹⁶Rýdl, K. a kol.: *Sebahodnocení školy. Jak hodnotit kvalitu školy*. Praha: Agentúra STROM. 1998. ISBN 80-86106-0-7.

4. Vo všetkých etapách a fázach sebahodnotenia by sa mal priebežne zabezpečovať čo najväčší konsenzus medzi všetkými zúčastnenými.
5. V priebehu sebahodnotenia by sa mal do získavania údajov zapájať čo najväčší počet zainteresovaných osôb.
6. Pracovná skupina alebo poverený jedinec sebahodnotiaceho tímu by mal vždy sústreďovať svoje úsilie na skúmanie čiastkovej, presne definovanej a jasne ohraničenej problematiky.
7. V procese sebahodnotenia je potrebné postupovať po logických krokoch, tým je možné obmedziť metodologické ťažkosti na minimum.
8. Pedagogický zbor ako celok by mal mať od začiatku k dispozícii všetky podstatné informácie, ktoré sebahodnotiaci tím zhromaždí.

4.2 Postup spracovania údajov, ich analýza a interpretácia

Keďže sebahodnotenie chápeme ako plánovaný a systematický proces, môžeme hovoriť o jednotlivých etapách spracovania údajov a o jednotlivých etapách interpretácie výsledkov spracovaných údajov. Správna interpretácia výsledkov je závislá na poznaní širšieho kontextu fungovania školy. Môže byť východiskom pre ďalšie plánovanie rozvoja školy, pre hľadanie konkrétnych opatrení na zlepšenie stavu či (v prípade dosiahnutia vytýčených cieľov) na jeho udržanie. Istá predstava o výsledkoch je už pri plánovaní sebahodnotenia. V procese sebahodnotenia môžu nastať rôzne situácie:

- » predstavy o výsledkoch sa **potvrdia**,
- » predstavy o výsledkoch sa **vyvrátia**,
- » výsledky poukážu na **iný jav**, ktorý sa **nepredpokladal**.

Každá z týchto možností by mala byť pri spracovaní, analýze a interpretácii údajov reflektovaná.

4.2.1 Spracovanie údajov

Pre etapu spracovania údajov je v rámci sebahodnotiaceho procesu najmenej dôležité, aby ju realizoval riaditeľ školy, prípadne vedúci tímu sebahodnotiaceho procesu. Naopak, kvalitná realizácia tejto etapy vyžaduje **nezávislosť** na subjektívnych prianiach a myšlienkach hlavných aktérov. Prepisom údajov je možné poveriť kohokoľvek dôveryhodného, kto je schopný zodpovedne pracovať. Potrebné je však rozlíšiť, či sú to údaje **kvantitatívnej povahy** (dotazníky, ankety, pozorovacie hárky...) alebo **kvalitatívnej povahy** (práce žiakov, súbor fotografií...).

Pri **spracovaní údajov kvantitatívnej povahy** sa môže ešte oddeliť etapa prepisu údajov do elektronickej podoby a etapa štatistického spracovania. Je veľmi výhodné prepísať údaje do elektronickej podoby, pretože k takýmto údajom sa môžeme kedykoľvek vrátiť, môžeme z nich urobiť nové výpočty a analýzy, efektívne s nimi pracovať, ľahko ich archivovať. Etapa štatistického spracovania údajov je odborne

náročnejšia, ale môžu ju vykonávať napríklad učitelia matematiky, prípadne prírodovedných predmetov. Tabuľkové editory sú veľkým pomocníkom pri základných výpočtoch a tvorbe grafov.

Pri **spracovaní údajov kvalitatívnej povahy** sa nedá celkom dobre oddeliť etapa prepisu údajov do elektronickej podoby a ich spracovanie. Pri týchto údajoch nie je zmyslom generovať výpočty, ale zmyslom je prezentovať výsledky v ucelenej a prehľadnej podobe, ktorá má (v tomto prípade) povahu textu s ukázkami (citácie výrokov, ukážky fotografií, výtvarných prác...). V tejto oblasti je v porovnaní s vyhotovovaním údajov kvantitatívnej povahy zvýšené riziko, že už samotné spracovanie bude ovplyvnené subjektívnym pohľadom spracovateľa.

4.2.2 Analýza údajov

Etapa analýzy údajov sa niekedy ťažko rozlíši od predchádzajúcej etapy. Získaných údajov je obvykle značné množstvo, a tak práve využitie ich elektronickeho spracovania je veľmi vhodné. Pri analyzovaní údajov musíme brať napríklad do úvahy, prečo bol zadávaný respondentom dotazník, čo sme ním chceli zistiť – to musí byť dôležitým **filtrom** pre všetky možné otázky. Pre školu je potrebné na zistené výsledky pozeráť nie jednorazovo (staticky), ale **vo vývoji (dynamicky)**. Je dôležité, aby sa **opakovane** používali **rovnaké** zvolené **hodnotiace nástroje**. Škola si musí viesť vlastný prehľad o parametroch kvality, ktoré považuje za dôležité z vývojového hľadiska. To sa týka najmä výsledkov kvantitatívnych údajov (môže napríklad ísť o priemerné hodnotenie spokojnosti rodičov so školou merané vždy rovnakou škálou v rámci dotazníka alebo ankety pre rodičov). Pri údajoch kvalitatívnej povahy je toto vývojové porovnanie problematickejšie. Skôr sa dá odporučiť, aby kvalitatívne údaje boli dobre archivované, aby pri **opakovanom zbere** údajov mohol spracovateľ nahliadnuť aj do starších výsledkov a **porovnať** ich so zisteným stavom.

V tejto etape je potrebné upozorniť na skutočnosť, aby získané výsledky neboli **preceňované**. V štatistike sa hľadá **štatistická významnosť**, ktorá je presne určená. V etape analýzy ide skôr o **významnosť**, ktorú spracovateľ výsledkov dokáže sám citlivo posúdiť (na základe už spomenutých parametrov kvality) a uvážlivo dokáže s ňou pracovať. Podobne sa nesmú preceňovať zmeny v číselných výsledkoch pri sledovaní vývoja školy. Skôr je potrebné zamyslieť sa nad zisteným opakovaným zhoršovaním výsledkov. Treba mať na pamäti, že aj formulácia otázok, na ktoré chceme hľadať odpoveď, môže byť ovplyvnená predstavou o budúcej interpretácii výsledkov.

Úvahy o možných **interpretáciách výsledkov** tak vstupujú už do etapy analýzy údajov. V podstate by ale mali byť prítomné hneď na samotnom začiatku procesu sebahodnotenia, kedy bol ku zvolenej otázke vybraný príslušný nástroj zberu údajov, od ktorého sa očakáva, že (prostredníctvom údajov) ponúkne podklady pre uvažované interpretácie.

4.2.3 Interpretácia výsledkov

Etapa interpretácie sa týka samotného **vysvetlenia získaných výsledkov**. Táto etapa je mimoriadne dôležitá, lebo môže poukazovať na možné príčiny zisteného stavu,

prípadne upozorniť na skutočnosti, ktoré bránia jeho zlepšeniu. Je predpokladom toho, aby sa stanovili vhodné, pokiaľ možno aj účinné, **opatrenia pre ďalšie obdobie**. Etapa interpretácie výsledkov nemusí vždy smerovať len k definovaniu jednoznačných formulácií, ale aj k širšej **diskusii** o konkrétnej oblasti činnosti školy. Interpretácie preto nemusia byť štylizované jednoznačne, môžu mať aj diskusnú podobu. Pre túto etapu je dôležité, aby vznikala **konsenzom zúčastnených**. Je vhodné do nej zapojiť viac ľudí – užšie vedenie školy, členov učiteľského zboru, zástupcov rodičov, ale aj žiakov. Vždy záleží na podmienkach školy a na tom, ako škola dokáže komunikovať s rodičmi a žiakmi.

Riadiacu úlohu by mal zohrať **vedúci tímu** sebahodnotenia, **riaditeľ školy** by mal mať rozhodné slovo až pri stanovení opatrení. K dispozícii by mal byť aj **spracovateľ údajov**, ktorý môže vysvetliť prípadné nejasnosti týkajúce sa formulácie výsledkov a rovnako užitočným sa javí aj pohľad **kritického priateľa**. Nepochybný význam prináša už i samotná diskusia o možnej interpretácii výsledkov, ktorou sa vytvára príležitosť spoločne premýšľať **o kvalite vlastnej školy**, o možných príčinách stavu, o jej ďalšom smerovaní. Jednotliví členovia tímu môžu identifikovať rôzne **možné príčiny**, ale tiež aj hľadať rôzne **možné opatrenia**. Interpretčné možnosti sa použitím každého hodnotiaceho nástroja rozširujú.

Pre interpretačnú etapu je dôležité pozerieť na výsledky získané každým hodnotiacim nástrojom kriticky a opatrne. Potrebné je položiť si niekoľko otázok: *Sú výsledky získané daným nástrojom podporené aj výsledkami z iného nástroja alebo sú v rozpore? Čo je príčinou rozdielnosti výsledkov? Podobajú sa zistené výsledky tým, ktoré sme získali z iných zdrojov? Rozumieme – v kontexte ďalšieho smerovania školy – dostatočne výsledkom?*

Jednoznačne platí, že čím väčšie je množstvo **kvalitných údajov**, ktoré sme získali **spoľahlivým hodnotiacim nástrojom**, tým silnejšou oporou sú pre riadenie školy. Len samotné údaje však touto oporou nie sú. Najskôr musia byť kvalitne spracované, objektívne analyzované a správne interpretované, čo samozrejme vytvára nároky časové, finančné, odborné. Z týchto dôvodov musí vedenie školy zvážiť, aký zber údajov bude vo svojich podmienkach realizovať.

4.3 Osnova správy o sebahodnotení

Výsledky sebahodnotenia musíme zaznamenať. **Správa o sebahodnotení** by sa nemala robiť pre školskú inšpekciu, prípadne pre zriaďovateľa, ale len pre školu samotnú. Mala by napomôcť jej rozvoju, rozvoju jej jednotlivých súčastí, mala by byť prínosom ku skvalitneniu práce v škole. Pri jej spracovaní bude záležať na tom, či sebahodnotenie robí škola po prvýkrát alebo už niekoľkýkrát v poradí. Dôležitý bude aj rozsah sebahodnotenia, to znamená, či budeme naraz hodnotiť všetky štyri domény – vzdelávacie výsledky, procesy na úrovni triedy, procesy na úrovni školy, vzťahy s vonkajším prostredím – alebo si vyberieme iba tie, v ktorých máme problémy. Sme toho názoru, že je vhodné zamerať sa na oblasti, o ktorých vieme, že nie sú celkom v poriadku. Tieto by sa tak stali predmetom dôkladného hodnotenia.

Každá sebahodnotiaca správa by mala obsahovať **základné identifikátory školy**. Obsah správy nie je nikde záväzne stanovený. Záleží na každom subjekte, ako k jej spracovaniu pristúpi. Výhodné je však zohľadňovať ciele, ktoré viedli k rozhodnutiu

o sebahodnotení vlastnej školy.

Správa o prvom sebahodnotení školy by mohla byť pomerne stručná.

Odporúčame nasledovnú štruktúru:

1. Oblasti sebahodnotenia, dôvody ich voľby .
2. Vybrané indikátory – otázky, ku ktorým škola v procese sebahodnotenia získavala údaje, aby mohla formulovať odpovede.
3. Použité aktivity, nástroje, metódy hodnotenia a zdroje informácií.
4. Výstižný opis priebehu procesu sebahodnotenia.
5. Zhrnutie získaných informácií, prehľad hodnotiacich úsudkov k jednotlivým oblastiam sebahodnotenia.
6. Formulácia záverov, nových cieľov a opatrení k odstráneniu nedostatkov, prípadne na udržanie zistených predností školy (*pri sebahodnotení nemusíme zistiť iba problémy a nedostatky, môžeme zistiť aj prednosti školy a jej silné stránky, ktorými sa prezentuje*).
7. Organizačné (t. j. personálne a časové) zabezpečenie realizácie prijatých opatrení.
8. Určenie termínu ďalšieho sebahodnotenia školy.

Škola, v ktorej sa proces sebahodnotenia opakuje už niekoľkokrát, bude mať správu rozsiahlejšiu, pretože by mala výsledky sebahodnotenia porovnávať s predchádzajúcim obdobím, t. j. porovnať aj zmenu stavu, posúdiť účinnosť splnenia prijatých opatrení, identifikovať aktuálne problémy, navrhnúť ich riešenie.

Odporúčame nasledovnú štruktúru takejto správy:

1. Základná charakteristika školy – priority a stanovené ciele rozvoja školy.
2. Popis zmeny za obdobie od posledného sebahodnotenia, posúdenie účinnosti posledných prijatých opatrení.
3. Stav (vzhľadom na zameranie školy a stanovenie cieľov rozvoja) školy na začiatku aktuálneho procesu sebahodnotenia.
4. Zvolené domény a oblasti sebahodnotenia.
5. Vybrané kritériá a indikátory pre zvolené oblasti.
6. Spôsoby získavania potrebných údajov (aktivity, metódy a nástroje, zdroje).
7. Výstižný opis realizácie.
8. Kvalitatívne výstupy sebahodnotenia (zistené informácie, identifikované problémy a ich príčiny a pod.).
9. Navrhované opatrenia na dosiahnutie cieľov rozvoja školy.
10. Formy informovanosti o výsledkoch sebahodnotenia a navrhovaných opatreniach (kto, kedy, ako, v akom rozsahu).
11. Harmonogram implementácie prijatých opatrení s určením zodpovednosti za ich účinnosť.
12. Predpokladaný termín začatia ďalšieho cyklu procesu sebahodnotenia.

V oboch prípadoch je vhodné pred spracovaním správy vyplniť formulár SEP (podrobnejšie pozri MODEL, predhovor), ktorý možno nájsť aj v prílohe č. 2 tohto materiálu. Vyplnený formulár umožňuje ľahšie interpretovať analyzované údaje a prispieva k lepšej jasnosti, zrozumiteľnosti aj dôveryhodnosti formulácií.

Ku skvalitneniu sebahodnotiacej správy môže prispieť **vypracovanie súboru otázok**, ktoré umožnia lepšie vnímať objektivnosť, úplnosť a **zrozumiteľnosť** jej formulácií. Otázky sa môžu viazať na jednotlivé body osnovy (štruktúry) sebahodnotiacej správy.

Pokiaľ ide o **naplnenie cieľov** hodnotenia, otázky **môžu mať** nasledovnú podobu:

- » *Sú v správe vyhodnotené všetky deklarované ciele?*
- » *Vychádza vyhodnotenie z adekvátnych indikátorov?*
- » *Je vyhodnotenie spoľahlivé (t. j. formulovali sa závery na základe analýzy získaných údajov)?*

Pokiaľ ide o **interpretáciu získaných výsledkov**, otázky **môžu mať** podobu:

- » *Sú pomenované príčiny zisteného stavu?*
- » *Sú jasne vymedzené oblasti, v ktorých škola dosahuje dobré výsledky/v ktorých je potrebné zlepšiť úroveň?*
- » *Sú na základe získaných výsledkov (zistené silné stránky/slabé stránky/nedostatky) určené priority pre prijaté opatrenia?*
- » *Sú formulované transparentným spôsobom?*

Pokiaľ ide o **navrhované opatrenia**, otázky **môžu mať** podobu:

- » *Vychádzajú opatrenia z overených zistení?*
- » *Sú opatrenia formulované konkrétne a v kontrolovateľnej podobe?*
- » *Sú opatrenia realizovateľné v podmienkach našej školy?*
- » *Je určená zodpovednosť za realizáciu opatrení?*
- » *Sú opatrenia v súlade s prioritami školy, školským vzdelávacím programom, plánom rozvoja školy?*
- » *Je v správe vyhodnotená účinnosť opatrení prijatých v predchádzajúcom cykle sebahodnotenia?*

5 Aktivity, metódy a nástroje sebahodnotenia školy

Hodnotiace aktivity sú zamerané na hľadanie správnych riešení daných problémov. Metóda je cesta, (vyjadrené inými slovami), ako dosiahnuť požadovaný cieľ. Ku každej zo skúmaných oblastí života školy je potrebné vybrať vhodný nástroj. Ponúkame prehľad vhodných, avšak iba **odporúčaných aktivít a metód**. Je v kompetencii školy, aké postupy zvolí.

Prehľad aktivít a metód spolu s ich charakteristikou, príkladmi použitia, výhodami i nevýhodami uvádzame v nasledujúcej tabuľke:

Aktivita	Metóda	Charakteristika	Príklady použitia	Výhody	Nevýhody
Kladenie otázok	Rozhovor (štruktúrovaný – neštruktúrovaný, otvorený – uzavretý, štandardizovaný – neštandardizovaný, kvalitatívny – kvantitatívny)	Evalvačná metóda, pri ktorej hlavným zdrojom informácií je hovorené slovo.	Získanie podrobných informácií k určeným otázkam v rámci osobného kontaktu, pričom rozhovor môže byť naratívny i problémovo orientovaný.	Možnosť meniť dynamiku rozhovoru podľa neverbality – proxemika, haptika, gestika, mimika, kinezika, posturoológia.	Skutočnosti uvedené vo výhodách sú „dvojsmernou zbraňou“ a rovnako môžu negatívne zasiahnuť do priebehu rozhovoru.
	Triangulácia rozhovoru	Získanie rôznych pohľadov na tú istú vec.	Nezávislé získavanie pohľadu, napr. od učiteľa a od žiaka na tú istú vec. Učiteľ i žiak majú toho istého opytujúceho sa.	Priestor na vyjasnenie skutočných postojov a názorov.	
	Dotazník (s tvorbou odpovedí – s výberom odpovede, s mierou hodnotenia – bez miery hodnotenia, otvorený – uzavretý, štandardizovaný – neštandardizovaný, kvalitatívny – kvantitatívny)	Písomná forma evalvácie.	Zber údajov rozličného typu, ktoré je možno ďalej analyzovať. Mnohé školské testy sú špecifickým prípadom kladenia otázok. Teoretický rámec a praktické aplikácie tvorby školského testu – pozri Rosa. ¹⁷	Hromadný zber údajov. Ľahká administrácia a vyhodnotenie. Jednoduchšie zabezpečenie validity a reliability.	Samotná štruktúra dotazníka „predznamenáva“, prípadne favorizuje určitý pohľad. Väčšinou má oporu v istej teórii, ktorá limituje aj interpretáciu. ¹⁸

¹⁷Rosa V.: *Metodika tvorby didaktických testov*. Bratislava: ŠPÚ, 2007. ISBN 978-80-892285-32-3.

¹⁸CES dotazník, ktorý je u nás jediným štandardizovaným dotazníkom sociálnej klímy v triede, má oporu v Moosovom integrovanom pojmovom rámci, ktorý nerozlišuje medzi vonkajším a vnútorným prostredím. S týmto obmedzením je treba počítať pri určovaní prípadných korelácií.

Aktivita	Metóda	Charakteristika	Príklady použitia	Výhody	Nevýhody
Kladenie otázok	Prieskum, anketa	Typ skúmania, pri ktorom skúmateľ zisťuje údaje bez toho, aby meral vplyv zmeny závislej premennej od nezávislej premennej.	Zber údajov pre potvrdenie alebo vyvrátenie hypotézy.	Hromadný zber údajov. Lhká administrácia a vyhodnotenie.	Častý „ťah“ na účelovú konštrukciu ankety, ktorá má dokázať to, čo dokázať potrebujem.
	Polia síl	Špecifický typ prieskumu pôsobenia dynamických síl.	Najčastejšie sa skúma pole síl vzhľadom na konkrétnu zmenu – aké sily sú proti zmene a aké sú tie, ktoré zmenu podporujú.	Výborný prostriedok na dynamické vyhodnotenie síl vyvolaných zmenou, aj s citlivosťou na váhy síl.	Nebezpečenstvo posudzovania nerelevantných síl.
	Denník	Zaznamenávanie udalostí v časovom slede.	Preferencie pri delení a spotrebovaní času.	Podrobný chronologický prehľad o spotrebe času.	Časová náročnosť.
Pozorovanie	Pozorovanie (skryté – viditeľné, štruktúrované – voľné)	Zhromažďovanie údajov na základe pozorovaného deja, javu.	Návštevy učiteľov na vyučovacej hodine kolegu.	Odras skutočnosti cez kritériá pozorovania. Autentickosť a komplexnosť výpovede.	– haló efekt ¹⁹ – efekt nadmerného kontrastu – tendencia k strednej hodnote – efekt auto-projekcie – efekt zhovievavosti – efekt stereotypu
	Tieňovanie	Podrobné pozorovanie osoby počas určitej časovej lehoty.	Získanie prehľadu o činnosti v časovom priebehu.		
Triedenie preferencií	Q – triedenie (s určením priorít – bez určenia priorít)	Zisťovanie, podľa čoho ľudia preferujú výroky a stanoviská k určitým oblastiam.	Prehľad o preferenciách jednotlivcov, skupín.	Rýchle získanie orientácie.	Nebezpečenstvo „zadministrovania“ – nebezpečenstvo povrchnosti.
Zbieranie údajov	Rozbor dokumentov	Analýza starších dokumentov.	Kvantitatívna a kvalitatívna analýza existujúcej dokumentácie.	Možnosť dostatočne podrobne a komplexne analyzovať a posudzovať údaje.	Časová náročnosť a potreba istej zručnosti.
	Portfólio	Inkluzívna metóda zberu súboru údajov – výstupov o výkone a kompetenciách osoby.	Portfólio žiaka v danom predmete, príp. v danej vzdelávacej oblasti.		

¹⁹Spočíva v tom, že celkový dojem sa vytvára pod vplyvom nejakého čiastkového prejavu (fragmentu). Je súčasťou tzv. prvého dojmu.

Aktivita	Metóda	Charakteristika	Príklady použitia	Výhody	Nevýhody
Diskutovanie	Pohľad kolegu (Peer review)	Metóda založená na komunikácii v súlade s rokovacím postupom.	Poskytovanie profesionálnej spätnej väzby kolegu kolegovi.	Kombinácia možností uvedených pri rozhovore a pozorovaní.	Kombinácia možností uvedených pri rozhovore a pozorovaní.
	Ohnisková skupina (focus group)	Rýchle získanie prehľadu o názoroch skupiny na určitú záležitosť.	Získanie názorov, napr. žiakov končiacich ročníkov na poskytovanú podporu pri učebných ťažkostiach.		
Hranie úloh – dramatizácia	Situačný dialóg	Identifikácia príčin a dôsledkov javov prostredníctvom dramatického zážitku.	Dramatizácia činností podporujúceho učiteľa versus nepodporujúceho.	Prežívanie, účelné zveličovanie.	Fabulovanie, vystavenie „fasády“ sociálne očakávaného správania.
	Rozprávanie príbehu	Stvárňovanie zažitých alebo predstavovaných javov a scén zo života.	Zvýraznenie hodnotových preferencií ľudí.		
Meranie	Metódy založené na zbere a hodnotení (prevažne kvantitatívnych ukazovateľov)	Získanie výpovede o stave školy na základe štatistických údajov – indikátorov.	Napr. indikátor pridanej hodnoty výkonu žiaka v danom predmete či vzdelávacej oblasti.	Rýchly a pomerne „lacný“ zber údajov.	Nebezpečenstvo interpretačnej núdze alebo tendenčnej interpretácie.
Kreslenie – zobrazovanie	Hodnotenie obrázka	Neverbálna metóda evalvácie založená na grafickom zobrazení.	Obrázok na tému – Ako vidím svoju triedu.	Autentickosť výpovede, ktorá nemá obmedzenia vo výbere techník a tém.	Psychologizujúce pokusy neprofesionálov.
	Fotografia, videozáznam	Získanie pohľadu na záležitosť, ktorej verbálny opis je ťažký a je potrebné ju verne zachytiť.	Výstava fotografií žiakov na tému - Čo sa mi v našej škole páči a čo nie.		
Zapisovanie do denníka – diár	Písomný záznam (o osobných a profesionálnych zážitkoch a skúsenostiach)	Metóda na podporu sebarozvoja a komunikácie.	Vedenie žiackeho diára ako súboru pocitov, reakcií a príslušnej komunikácie.	Sebauvedomenie, sebaúcta a sebarozvoj.	Náročné na čas, vnútornú úprimnosť a disciplínu.
Výkonnostný profil	Grafické znázornenie (vzťahov a väzieb)	Metóda na zviditeľnenie vzťahov medzi ľuďmi, skupinami, inštitúciami.	Identifikácia vzťahov, väzieb a preferencií v sociálnom systéme školy.	Autentickosť výpovede, ktorá nemá obmedzenia vo výbere techník a tém.	Psychologizujúce pokusy neprofesionálov.

Nevidíme veci také, aké sú, ale také, akí sme my. (Anais Nin)

Namiesto záveru

Tri deklarované výstupy projektu predstavujú **sebahodnotenie** z najrôznejších aspektov, charakterizujú ho v širokom spektre súvislostí, zohľadňujú rozmanitosť prístupov, metód a foriem, poukazujú na zahraničné skúsenosti, ba aj na „domáce“ podmienky. Pripomínajú, že **sebahodnotenie** (a hodnotenie vôbec!) bezprostredne súvisí so stále naliehavejšou požiadavkou na **efektívnosť** a **kvalitu** vzdelávania, že umožňuje nielen **získovanie úrovne**, ale je i **prostriedkom na jej zvyšovanie**.

Podrobnejšie o kvalite školy a vzťahu k hodnoteniu hovorí štúdia Škodovej.²⁰ Kvalita predstavuje mnohorozmerný fenomén a jej zabezpečenie a zvyšovanie nemôže byť redukované do podoby povrchnej kampane, ktorá je vyvolaná formálnymi vonkajšími podnetmi, novými zákonmi alebo vyhláškami. Príkladom môže byť aj výskyt určitej ISO-mánie a certifikománie, ktoré majú módnny charakter, a v skutočnosti sú niekedy zamerané len na vytvorenie vonkajšieho dojmu a nie na zabezpečenie skutočnej kvality. Používanie pojmov kvalita a efektívnosť je síce veľmi frekventované, avšak často bez presnejšieho vymedzenia. V konečnom dôsledku je smutnou skutočnosťou, že v súčasnosti u nás absentuje práve toto vymedzenie. V žiadnom školskom dokumente (vzdelávacie štandardy nevynímajúc) nie je zadefinovaný pojem – **kvalita školy** (kvalita práce školy, kvalita riadenia školy...). Nie sú definované oficiálne kritériá, ktoré by túto kvalitu určovali. Pomenovaná skutočnosť výrazným spôsobom ovplyvňuje jednak komplexnosť predkladaného modelu, jednak arzenál použiteľných prístupov, metód a nástrojov sebahodnotenia. Dôsledkom spomínaného faktu je nielen absencia formálneho vymedzenia zodpovednosti za kvalitu, ale najmä akútny nedostatok údajov. Tento stav prakticky znemožňuje objektívne porovnávanie (či porovnávanie sa) a vysvetľuje, prečo na mnohých miestach zdôrazňujeme potrebu formulovania vlastných kritérií kvality pre voľbu vhodných indikátorov a adekvátnych meracích nástrojov. Pre plné zužitkovanie prínosov, ktoré sebahodnotenie prináša, považujeme odstránenie tohto nedostatku za prednejšie, než úvahy o tom, či má byť sebahodnotenie povinné alebo nie.

Absencia **kritérií kvality** sa ukázala ako najväčší problém aj podľa vyjadrení škôl, ktoré pilotne overovali navrhovaný model sebahodnotenia. Preto sme spracovali samostatný dodatok, v ktorom školám ponúkame východisko z tejto nepriaznivej situácie. Obsiahla prvá kapitola dodatku **Kritériá kvality školy a nástroje sebahodnotenia**, umožňuje priamo prevziať (alebo sa iba nechať nimi inšpirovať) kritériá, použiteľné na vyhodnotenie úrovne u ponúkaných otázok – indikátorov vo všetkých doménach a oblastiach navrhovaného modelu sebahodnotenia (3. kapitola MANUÁLU). Súčasne umožňuje pomerne jednoducho aplikovať predkladaný spôsob aj na prípadný vlastný prístup k tvorbe indikátorov. Preto pred realizáciou príslušnej fázy procesu sebahodnotenia **dôrazne odporúčame oboznámiť sa s týmto materiálom**, a najmä v prípade škôl bez praktických skúseností s procesom sebahodnotenia, venovať pozornosť aj úvodným vysvetleniam a poznámkam.

²⁰Škodová, M.: *Problematika sebahodnotenia kvality školy (aktuálne prístupy, metódy, nástroje a pod.)*. Podkladová štúdia projektu *Externé hodnotenie kvality školy podporujúce sebahodnotiace procesy a rozvoj školy*. 2011

Ďalším brzdiacim faktorom pri rozhodovaní o sebahodnotení sa vo vyjadreniach pilotných škôl ukazuje **nedostatočná teoretická aj praktická pripravenosť** na tvorbu, použitie a vyhodnotenie prakticky najčastejšie používaného nástroja zberu údajov – **dotazníkov**. Aj tento nedostatok sa pokúšame preklenúť druhou kapitolou **Modelové podklady – vzory pre výber položiek do dotazníkov pre učiteľov, žiakov a rodičov žiakov k vybraným doménam a oblastiam podľa kritérií kvality** v spomínanom dodatku tohto MANUÁLU. Ako vyplýva z názvu, poskytuje praktické ukážky výberu a formulovania otázok do dotazníkov pre ľubovoľnú zvolenú doménu a oblasť sebahodnotenia. Aj keď nenahrádza v súčasnosti nedostatočnú ponuku vzdelávania v tejto problematike, z hľadiska úspešnosti procesu sebahodnotenia je výrazným prínosom pre prax. Pre prácu s týmto materiálom platí podobné odporúčanie, aké sme sformulovali v predchádzajúcom odseku.

Súčasťou MANUÁLU sú prílohy, rozširujúce spektrum použiteľných nástrojov. Niektoré dopĺňajú či upresňujú text tohto materiálu (ide o prílohy č. 1 a č. 2), iné však vznikli v odlišných podmienkach a pre inak definované účely. Ich použiteľnosť sa preto viaže na schopnosť prispôbiť si ich pre aktuálne použitie v procese sebahodnotenia.

A práve túto schopnosť je možné získať používaním návodov a príkladov uvedených v prílohách č. 3 – 7. V týchto prílohách ponúkame na inšpiráciu výber z nástrojov používaných na waleských školách pri zisťovaní stavu školských pomerov. Tieto nástroje odporúča školám waleská školská inšpekcia Estyn. Vybrali sme zámerne dotazníky, ktoré sa týkajú zisťovania názorov **žiakov** (prílohy č. 3 – 5) a **rodičov** (prílohy č. 6 – 7), pretože práve v tejto oblasti máme na Slovensku rezervy v umení pozorne načúvať druhej strane. Ďalšia ukážka (príloha č. 8) tiež nie je u nás bežne používaným nástrojom – napomáha **učiteľom** pri sebahodnotení vlastného výkonu v triede. Ukážka (príloha č. 9) v stručnej, ale veľmi výstižnej, jasnej a zrozumiteľnej forme vyjadruje sedem princípov, ktoré waleská inšpekcia identifikuje ako nutné podmienky plánovania zlepšenia a tým aj rozvoja školy. Poslednú ukážku (príloha č. 10) považujeme za veľmi užitočný nástroj najmä pre školy, ktoré s procesom sebahodnotenia iba začínajú a nemajú vlastné skúsenosti. Spôsobom typickým pre waleskú inšpekciu stručne a pritom dôrazne upozorňuje na princípy vypracovania záverečnej správy tak, aby sa zreteľne prejavil prínos uskutočneného procesu ku zvýšeniu kvality práce školy.

Kvalita vo vzdelávaní sa veľmi často spája s hodnotou, resp. s užitočnosťou vzdelania ako produktu výchovno-vzdelávacieho procesu v škole. V súčasnosti je preto kvalita školy podmienkou jej prežitia (pokles populácie, boj o žiaka, financovanie školy na žiaka...). Z týchto dôvodov by si mala každá škola vypracovať svoj **vlastný systém riadenia kvality**, ktorý by sa vzťahoval na všetky procesy prebiehajúce v škole a ktorý by zahŕňal všetkých jej zamestnancov. S takto vypracovaným systémom by sa podstatne ľahšie realizoval proces sebahodnotenia školy. Preto na záver pripájame posledné odporúčanie, ktoré sa týka riadenia kvality školy. Podľa Tureka ²¹ je dôležité dodržiavať tieto zásady :

²¹Turek, I.: *Kvalita vzdelávania*. Iura Edition. 2009 (s. 50 – 52).

1. **Stanovte si za trvalý cieľ permanentné zvyšovanie kvality školy** na dosiahnutie konkurencieschopnosti školy a zaistenie jej perspektívy.
2. **Prijmite novú filozofiu** – vedenie školy sa musí postaviť do čela zavádzania systému riadenia kvality v škole, má preniesť určité kompetencie na učiteľov a žiakov. Má ich poveriť úlohami, aby sa zvýšila ich vnútorná motivácia a angažovanosť v oblasti rozvoja školy i osobného rozvoja.
3. **Nespoliehajte sa na hromadnú kontrolu.** Nemali by ste sa spoliehať iba na ústne alebo písomné skúšanie na konci určitého obdobia, pretože ich výpovedná hodnota je diskutabilná. Hodnotenie na konci určitého obdobia už nemôže mať vplyv na zlepšenie produktivity žiakov. Hodnotenie by sa malo používať priebežne, a to predovšetkým na diagnostikovanie existujúceho stavu a na skvalitnenie procesu učenia sa žiakov. Žiakov by ste mali tiež učiť hodnotiť svoju vlastnú prácu.
4. **Spolupracujte so zákazníkmi.** Vybudujte účinnú spoluprácu vnútri školy (medzi vedením školy, učiteľmi a žiakmi) i s vonkajšími zákazníkmi (medzi rodičmi žiakov, zamestnávateľmi absolventov školy, miestnou komunitou) na báze vzájomnej dôvery a rešpektujte požiadavky zákazníkov.
5. **Trvale a nepretržite zlepšujte svoje služby,** najmä kvalitu vyučovacieho procesu. Vedenie by sa malo poučiť z existujúcich chýb. Okrem toho má vytvoriť také podmienky v škole, aby učitelia chceli a mali možnosť sa vzdelávať a stále sa rozvíjať.
6. **Organizujte ďalšie vzdelávanie zamestnancov školy.** Začínajúcich učiteľov treba oboznámiť so školskou kultúrou i s očakávaniami školy. Treba ich pripraviť aj na efektívne vyučovanie i na hodnotenie učebného procesu. V rámci ďalšieho vzdelávania je potrebné pripraviť všetkých učiteľov školy na to, aby dokázali naučiť svojich žiakov hodnotiť vlastnú prácu a efektívne sa učiť.
7. **Zorganizujte prácu vedenia.** Vedenie školy by malo pracovať podľa hesla – Pomáhať a netrestať. Medzi úlohy vedenia školy patrí aj spolupráca s učiteľmi, rodičmi, ale aj žiakmi. Zmyslom tejto spolupráce je získať ich podporu na úspešnú realizáciu vzdelávacích programov.
8. **Odstráňte strach z pracoviska.** Strach na pracovisku znižuje účinnosť práce. Dôležité je rozdelenie zodpovednosti, ale aj kompetencií. Vedenie pritom uplatňuje diferencované odmeňovanie.
9. **Odstráňte bariéry medzi skupinami spolupracovníkov. Účinnosť práce učiteľov a žiakov sa zlepšuje, ak odstránite bariéry medzi skupinami spolupracovníkov.** Okrem predmetových komisií vytvorte aj skupiny učiteľov, ktorí učia v tých istých triedach. Vzniknú tak skupiny učiteľov vyučujúcich rôzne predmety a ich členmi sa stanú aj funkcionári školy. Pomôžete tým odstrániť aj bariéry spolupráce medzi ľuďmi s rôznym postavením v školskej hierarchii.
10. **Nepoužívajte frázy, výzvy, heslá ani rôzne slogany.** Ak sú kompetencie, zodpovednosť, ale aj odmeňovanie spravodlivo rozdelené, nebudete musieť svojich spolupracovníkov povzbudzovať heslami, frázami, pretože sa aj sami dokážu zapáliť pre rozumnú vec. Ak sa vzdelávacie ciele aj napriek tomu nedosiahnu, potom je potrebné zlepšiť systém a nezvalovať neúspech na učiteľov.

11. **Nepoužívajte číselné argumenty.** Nemali by ste preferovať hodnotenie známami, pretože ich výpovedná hodnota je malá. Vôbec neodzrkadľuje napríklad kvalitu výkonu ani rozvoj žiakov. Okrem toho sa známky môžu stať jediným cieľom pre žiakov (vonkajšia motivácia), čo zákonite povedie k zníženiu účinnosti učebného procesu. Ťažisko z „učenia sa žiakov“ sa postupne presunie na snahu o „dosiahnutie dobrej známky“.
12. **Odstráňte bariéry, ktoré bránia prežívaniu hrdosti na prácu.** Žiaci a učitelia vo všeobecnosti chcú pracovať, resp. učiť sa a radi by boli hrdí na svoju prácu. Prvoradou úlohou školy by malo byť vybudovanie dobrého vzťahu medzi učiteľmi a žiakmi.
13. **Zabezpečte, aby sa každý zamestnanec permanentne zdokonaľoval.** Škola môže prosperovať iba vtedy, ak sa učitelia, žiaci, ale aj vedenie školy permanentne vzdelávajú, a to tak vo svojom odbore, ako aj v pedagogických a psychologických disciplínach.
14. **Zapojte všetkých zamestnancov do realizácie zmien.** Bez aktívnej podpory vedenia školy žiadna inovácia v škole nemôže byť úspešná. Iniciátorom zavedenia a uplatnenia novej filozofie musí byť vedenie školy. Angažovanosť vedenia sa musí prejavovať na každom kroku – pri vytvorení novej štruktúry školy i pri „zabudovaní“ novej filozofie do kultúry školy. Angažovanosť vedenia je základným predpokladom podpory novej filozofie aj zo strany učiteľov a ostatných zamestnancov školy.

Národný projekt ŠŠI:

„Externé hodnotenie kvality školy podporujúce sebahodnotiace procesy a rozvoj školy“

Prílohy MANUÁLU

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ.

európsky únie

Sebahodnotenie školy (Prípadová štúdia)

Miloš Novák

Táto prípadová štúdia je skratkou programu sebahodnotenia Gymnázia Jozefa Lettricha v Martine na školský rok 2010/11, ktorý spracoval tím zamestnancov školy pod vedením Mgr. Igora Libu, PaedDr. Evy Kukovej a RNDr. Marty Vladárovej.

Ľudia tejto školy už od roku 2003 vynaložili obdivuhodné úsilie na pomenovanie cieľov rozvoja školy, vylepšovanie ponúkanej vzdelávacej služby a kultivovanie hodnotového systému, v rámci ktorého táto služba je realizovaná. Sebahodnotenie je v tejto škole vnímané ako organická súčasť nielen riadenia, ale aj každodenného života.

Pre lepšie pochopenie prípadovej štúdie je potrebné na začiatku uviesť základné strategické dokumenty školy: víziu, uznávané hodnoty školy, jej silné stránky a aktuálne ciele. Neskôr uvedieme ciele sebahodnotenia školy, domény, oblasti a otázky sebahodnotenia školy. Ku každej otázke sú v tabuľke okrem otázky spracované aj kritérium, metódy, výstupy, čas výstupov a zodpovednosť za proces sebahodnotenia.

Prípadová štúdia ďalej ilustruje reálny proces sebahodnotenia, presnejšie jeho istú časť. Pre lepšiu orientáciu v texte je pred každou doménou a oblasťami sebahodnotenia uvedená aj väzba na rozvojový prvok školy a kvalitatívne vyjadrený jeho zámer. Na program sebahodnotenia nadväzujú: opis realizácie, použité metódy a korekcie, ktoré škola prijala ako reflexiu sebahodnotenia.

Vízia školy:

Našu školu budujeme ako centrum výchovy a vzdelávania, miesto vzájomného dialógu žiakov, rodičov, učiteľov a širšej verejnosti.

Hodnoty školy:

»» SLOBODA A ZODPOVEDNOSŤ

Veríme, že zodpovedný za svoje konanie je len ten, kto sa môže slobodne rozhodnúť.

»» ÚCTA

Veríme, že úcta k sebe a iným je predpokladom k vytvoreniu dobrých medziľudských vzťahov.

»» SPOLUPRÁCA

Veríme, že vzájomnou spoluprácou všetkých subjektov výchovy a vzdelávania prispievame k tomu, aby sa žiak našej školy stal tvorivou a kultivovanou osobnosťou, úspešnou v živote.

»» OTVORENOSŤ

Veríme, že efektívnou komunikáciou, získavaním spätnej väzby a reagovaním na potreby vonkajšieho okolia dokážeme realizovať plánované zmeny.

»» UZNANIE

Veríme, že ten, kto pociťuje uznanie, je schopný projektovať svoj osobný rozvoj.

Silné stránky školy:

- » jasná, všetkými akceptovaná stratégia školy
- » výchovno-vzdelávací proces zameraný na učenie sa žiaka
- » postavenie školy v regióne
- » prosociálna výchova ako neoddeliteľná súčasť výchovy a vzdelávania
- » mimoškolské aktivity, krúžky, úspechy v súťažiach
- » stály záujem o školu v prijímacích skúškach (2 až 2,5-násobok možností prijatia)
- » výmenné pobyty žiakov v rámci Rotary Internacional

Aktuálne ciele:

- » Od školského roku 2009/2010 zamerať výchovno-vyučovací proces na posilnenie kľúčových kompetencií žiakov.
- » Pokračovať v ročníkových projektoch v treťom – šiestom ročníku (tercia – sexta) na ústrednú tému vo vybraných predmetoch a zrealizovať výstupnú konferenciu.
- » Pokračovať v realizácii projektu Prvé kroky na podporu prosociálneho správania.
- » Realizovať blokové vyučovanie v prvom a druhom ročníku (príma a sekunda) v prírodovedných predmetoch, a tým posilniť prírodovednú gramotnosť.
- » Realizovať podujatia na rozvoj čitateľskej a matematickej gramotnosti žiakov v prvom až štvrtom ročníku (príma – kvarta).
- » Posilniť komunikačné a prezentačné zručnosti žiakov piateho až siedmeho ročníka (kvint – septím) prostredníctvom SOČ.
- » Realizovať aktivity so zameraním na rast fyzickej zdatnosti a pohybových zručností žiakov na vyučovaní a prostredníctvom krúžkovej činnosti.
- » Podporovať ďalšie vzdelávanie pedagogických zamestnancov s cieľom zlepšiť kvalitu pedagogických procesov na vyučovaní.

PROGRAM AUTOEVALVÁCIE ŠKOLY**Ciele:**

- » Zhodnotiť stav a úroveň školy ako výchovnovzdelávacej vzdelávacej inštitúcie.
- » Zhromaždiť podklady pre ďalší rozvoj školy.
- » Získať informácie pre riadenie kvality školy.

Domény, oblasti a otázky sebahodnotenia1. *Výstupy*

a) Študijné výsledky

- > Aká je úroveň dosahovania profilu absolventa?
- > Aká je vstupná vedomostná úroveň na začiatku školského roka?

b) Osobný a sociálny rozvoj

- > V akej miere pomáhajú triedni učitelia rozvoju osobnosti žiaka?
- > Aká je formálna stránka vedenia dokumentácie triednymi učiteľmi?
- > V akej miere pomáhajú triednické hodiny adaptácii žiakov prvého ročníka?
- > Aké sú podmienky vytvorené pre podporu športu v škole?

c) Ciele žiakov

- > Ako škola podporuje vlastné preferencie žiakov?
- > Aká je validita a reliabilita prijímacích testov?
- > Aká je pripravenosť školy zabezpečiť adaptáciu žiakov 1. ročníka?
- > Aké možnosti škola poskytuje žiakom pre ich profiláciu a seberealizáciu?

2. Procesy na úrovni triedy

a) Čas a prostriedky na učenie sa

- > Aká je potreba nových učebníc?
- > Aká je kvalita vedenia pedagogickej dokumentácie – TK?
- > Do akej miery ročné plánovanie školy zabezpečuje učenie sa žiakov?
- > Aké účinné je prijímanie korekcií ročného plánovania školy?
- > Ako sa hodnotí plnenie ročného plánu školy?
- > Ako je hlavný proces školy zabezpečený ekonomicky?
- > Ako je hlavný proces školy zabezpečený z hľadiska BOZ?
- > Ako je hlavný proces školy zabezpečený z hľadiska pracovného poriadku?
- > V akej miere sú hodnoty školy rešpektované?
- > Ako je vnímaný platný rozvrh hodín ľuďmi v škole?
- > Aká je dochádzka žiakov na vyučovanie?
- > Aké podmienky na učenie sa žiakov sú vytvorené materiálnym vybavením v škole?
- > Ako fond učebníc školy podporuje učenie sa žiakov?
- > Do akej miery je rozvrh hodín nápomocný pre učenie sa žiakov?

b) Kvalita učenia sa a vyučovania

- > V akej miere sa rozvíjajú kľúčové kompetencie žiakov?
- > Dosahujú žiaci predpokladané vyučovacie výsledky?
- > Do akej miery je TVVP rešpektovaný?

- > Ako je vnímaná účinnosť učebného plánu?
- > Aká je kvalita vedenia pedagogickej dokumentácie – vysvedčenia?
- > Aká je kvalita vedenia pedagogickej dokumentácie – KZ a EZK?
- > Akú kvalitu majú spracované TVVP?
- > Ako je efektívny platný učebný plán?
- > Do akej miery napĺňajú koncepcie prierezových tém predpokladané výstupy?
- > Akú efektivitu má blokové vyučovanie?
- > Aká je dosahovaná úroveň projektového vyučovania?
- > Aká je účinnosť realizácie koncepcie prierezových tém?
- > Je vyučovanie a učenie sa dostatočne efektívne?
- > Uplatňujú sa pedagogické postupy v zhode s hodnotovými východiskami školy?
- > Sú doterajšie princípy klasifikácie dostatočne účinné?

c) Podpora žiaka pri učebných problémoch

- > Aké sú príčiny učebných problémov žiakov?
- > V akej miere je činnosť výchovného poradcu orientovaná na pomoc žiakom s učebnými ťažkosťami?
- > Aká účinná je podpora žiakov s problémami v učení sa?

3. Procesy na úrovni školy

a) Škola ako miesto na učenie sa

- > Aké financie sú vynaložené na zabezpečenie procesov učenia sa?
- > Aké náklady sú spojené s neštandardne odučenými hodinami (suplovanie, spájanie)?
- > Ako škola zabezpečuje proces učenia sa ľudí v škole viac zdrojovým financovaním?
- > Do akej miery považujú ľudia v škole prostredie na vyučovanie za podnetné?
- > Aké sú podmienky pre výchovno-vzdelávací proces?
- > Aká je úroveň hygieny v škole?
- > Aká je úroveň BOZP v škole?

b) Škola ako sociálne miesto

- > Aký je pomer medzi prácou ľudí vykonávanou na pracovisku a mimo

neho?

- > Je pracovná zaťaženosť pedagógov rozdeľovaná spravodlivo?
- > Je stanovenie pracovného času nepedagogických zamestnancov produktívne?
- > Ako je vnímaná kvalita školskej klímy?
- > Aká je účinnosť sociálneho programu školy?
- > Aké sú podmienky pre prácu učiteľov v kabinetoch?
- > Aké sú pracovné podmienky nepedagogických zamestnancov?
- > Aká je úroveň spokojnosti s možnosťami stravovania?
- > Ako je vnímaná kvalita práce sekretariátu?

c) Škola ako odborné miesto

- > Akú úroveň dosahuje adaptačný proces nových zamestnancov v škole?
- > Aká je efektivita interného vzdelávania pedagógov?
- > Aká je spokojnosť s efektivitou interného vzdelávania pedagógov?
- > Aké sú preferencie v profesionálnom raste ľudí v škole?
- > Aká je miera identifikácie nových zamestnancov školy s hodnotami a prioritami rozvoja školy?
- > Aká je miera osvojenia relevantnej školskej legislatívy a vnútorných smerníc školy?
- > Ako reflektuje plán PK profesionálny rast ľudí?
- > Akú úroveň majú výstupy zo zasadnutí PK po formálnej stránke?
- > Ako sa prijímajú rozhodnutia na úrovni PK?
- > Aká je úroveň vedenia ľudí v škole?
- > V akej miere je doterajší kompetenčný profil učiteľa vyhovujúci?
- > Akú kvalitatívnu úroveň kompetencií učiteľa dosahujú?
- > Do akej miery sa realizuje vlastný rozvoj učiteľov?
- > Do akej miery pedagógovia akceptujú kritériá hodnotenia svojej práce?
- > Do akej miery sú vnútorné predpisy školy citlivé na hodnotiace kritériá ľudí?
- > Je škála kritérií odmeňovania pedagógov v súlade s kultúrou a cieľmi školy?
- > Akú účinnosť majú kritériá odmeňovania pedagógov?
- > Je škála kritérií odmeňovania nepedagogických zamestnancov v súlade s kultúrou a cieľmi školy?
- > Ako reflektuje odmeňovanie ľudí kvalitu ich práce?
- > Ako je vnímaná kvalita komunikácie na pracovisku?
- > Akú kvalitu má spolupráca učiteľov?

- > Aká je úroveň informačného systému od vedenia školy k zamestnancom?
- > Aká je úroveň informačného systému medzi pedagógmi?

4. Vzťahy s prostredím

a) Škola a domov

- > Ako je vnímaná kvalita vedenia ľudí (v škole) rodičmi?
- > Aká je miera spokojnosti rodičov s prácou školy?
- > Poskytuje škola rodičom informácie v požadovanom rozsahu?
- > Aká je miera spoluúčasti rodičov na živote školy?

b) Škola a spoločnosť

- > Aká je úroveň informácií, ktoré škola poskytuje okoliu?
- > Aká je účinná prezentácia školy na verejnosti?
- > Akú úroveň dosahuje škola v spolupráci so zriaďovateľom?
- > Ako sú účinné formy spolupráce školy s rôznymi inštitúciami?
- > Ako sa ľudia zo školy angažujú v komunite?

c) Škola a orientácia žiakov

- > Ako škola pomáha žiakom v orientácii na trhu práce?

Projekt realizácie programu sebahodnotenia Gymnázia Jozefa Lettricha v Martine

Oblasť	Otázka	Kritérium	Metódy	Výstup	Čas	Zodpovedný
1a	Aká je úroveň dosahovania profilu absolventa?	rozvíjanie kompetencií vyplývajúcich z profilu absolventa	pozorovanie, hospitácie, sebahodnotenie učiteľov, dotazník	porovnávací tabuľka	október 2010 – máj 2011	vedenie školy, vedúci PK
1a	Aká je vstupná vedomostná úroveň na začiatku školského roka?	vedomostná úroveň žiakov na začiatku školského roka	vstupné previerky	porovnávací tabuľka výsledkov, graf úspešnosti	september 2010	vyučujúci SJL, MAT, ANJ
1b	V akej miere pomáhajú triedni učitelia rozvoju osobnosti žiaka?	výchovná činnosť triednych učiteľov	dotazníky pre žiakov a rodičov, zápisnice z RZ	vyhodnotenie dotazníkov a zápisníc	máj 2011	vedúci MZ triednych učiteľov

Oblasť	Otázka	Kritérium	Metódy	Výstup	Čas	Zodpovedný
1b	Aká je formálna stránka vedenia dokumentácie triednymi učiteľmi?	úroveň práce triednych učiteľov so zameraním na dokumentáciu	analýza dokumentácie	záznam	máj 2011	pedagogický zástupca riaditeľa školy
1b	V akej miere pomáhajú triednické hodiny adaptácii žiakov prvého ročníka?	náplň triednických prác a vplyv TU na adaptáciu	dotazník, zistenie spätnej väzby od žiakov a učiteľov	výstupy z dotazníkov, spätná väzba od žiakov a TU	september 2010	TU, vedúci MZ
1b	Aké sú podmienky vytvorené pre podporu športu na škole?	stav športového areálu školy a podmienky pre šport v škole	kontrola telocviční, posilňovne, ihrisk, spätná väzba na materiálne vybavenie	zápis, spracovanie požiadaviek a spätnej väzby	október 2010	riaditeľ školy, školník, vedúci PK
1c	Ako škola podporuje vlastné preferencie žiakov?	úspešnosť v súťažiach	analýza, porovnanie výsledkov	percentuálne vyhodnotenie, graf	január 2011, jún 2011	vedúci PK
1c	Aká je validita a reliabilita prijímacích testov?	náročnosť prijímacích testov na základe úspešnosti žiakov	porovnávacía analýza	graf úspešnosti podľa úloh	august 2010	vedúci PK SJJ, MAT
1c	Aká je pripravenosť školy zabezpečiť adaptáciu žiakov 1. ročníka?	adaptácia žiakov prvého ročníka	zážitkové učenie – Príma klub, 2 týždne slovného hodnotenia, dotazník	Príma klub, výstupy z dotazníka	september 2010	vedenie školy, noví TU
1c	Aké informácie škola poskytuje žiakom pre ich orientáciu?	kvalita informačného systému od vedenia školy ku žiakom	analýza informácií na webovej stránke školy, informačná nástenka pre žiakov, účasť na zasadnutí ŽŠR, pozorovanie	zoznam pripomienok	február 2011	riaditeľ školy, predseda ŽŠR
2a	Aká je potreba nových učebníc?	učebnice	spätná väzba od TU a vedúcich PK	zoznam chýbajúcich učebníc	september 2010	vedúci PK, TU
2a	Aká je kvalita vedenia pedagogickej dokumentácie – TK?	TK	kontrola	záznam z kontroly	mesačne	zástupca riaditeľa školy

Oblasť	Otázka	Kritérium	Metódy	Výstup	Čas	Zodpovedný
2a	Do akej miery ročné plánovanie školy zabezpečuje učenie sa žiakov?	plán hlavných úloh školy	analýza dokumentov	plán hlavných úloh školy a jeho korekcie	september 2011	vedenie školy
2a	Ako je účinné prijímanie korekcií ročného plánovania školy?	mesačné plány a priebežné informácie v pracovnej zbore	získovanie spätnej väzby, analýza mesačných plánov	vyhodnotenie zistených informácií	jún 2011	vedúci PK
2a	Ako sa hodnotí plnenie ročného plánu školy?	vyhodnocovacie správy	analýza dokumentov	pripomienkový materiál	júl 2011	vedenie školy
2a	Ako je hlavný proces školy zabezpečený ekonomicky?	stav vnútornej školskej legislatívy v ekonomickej oblasti	analýza dokumentov	pripomienkové smernice v danej oblasti	apríl 2011	ekonomický zástupca riaditeľa školy
2a	Ako je hlavný proces školy zabezpečený z hľadiska BOZ?	stav vnútornej školskej legislatívy v oblasti BOZ	analýza dokumentov	pripomienkové smernice v danej oblasti	apríl 2011	technik BOZ
2a	Ako je hlavný proces školy zabezpečený z hľadiska pracovného poriadku?	pracovný poriadok	analýza dokumentov	pripomienky z PK	jún 2011	vedúci PK, predseda ZO OZ, vedenie školy
2a	V akej miere sú hodnoty školy rešpektované?	rešpektovanie hodnôt školy	pozorovanie, analýza dokumentov	spätná väzba	jún 2011	vedenie školy
2a	Ako je vnímaný platný rozvrh hodín ľuďmi v škole?	spokojnosť s rozvrhom hodín	anketa medzi žiakmi, spätná väzba od učiteľov	výsledky ankety	september 2010	TU
2a	Áká je dochádzka žiakov na vyučovanie?	dochádzka žiakov na vyučovanie	prieskum, graf dochádzky	porovnávací tabuľka výsledkov, graf	január 2011, jún 2011	TU, MZ
2a	Aké podmienky na učenie sa žiakov sú vytvorené zariadením miestností v škole?	stav a vybavenie kmeňových tried a odborných učebni	kontrola zariadenia jednotlivých tried	zápis	september 2010	riaditeľ školy, školník + zástupca žiakov z triedy a TU

Oblasť	Otázka	Kritérium	Metódy	Výstup	Čas	Zodpovedný
2a	Ako fond učebníc školy podporuje učenie sa žiakov?	vybavenosť učebnicami	kontrola učebnicového fondu školy	zápis	september 2010	riaditeľ školy, tajomníčka školy a jednotliví TU
2a	Do akej miery je rozvrh hodín nápomocný pre učenie sa žiakov?	rozvrh hodín pre žiakov	kontrola rozvrhu po triedach	pripomienky k rozvrhu hodín	september 2010	zást. riad. školy
2b	V akej miere sa rozvíjajú kľúčové kompetencie žiakov?	rozvíjanie kľúčových kompetencií žiakov	pozorovanie, hospitácie, sebahodnotenie učiteľov	hospitačný záznam	október 2010 – máj 2011	vedenie školy, vedúci PK
2b	Dosahujú žiaci predpokladané vyučovacie výsledky?	vyučovacie výsledky žiakov	porovnávací analýza	graf, priemery	január 2011, jún 2011	vedúci PK, TU
2b	Do akej miery je TVVP rešpektovaný?	TVVP – kvalita a dodržiavanie	pozorovanie, hospitácie, analýza dokumentov, kontrola TK	záznam z kontroly	september 2010, február 2011	vedenie školy, vedúci PK
2b	Ako je vnímaná účinnosť učebného plánu?	učebný plán	analýza, dotazník	zoznam pripomienok, návrhov	október 2010	vedúci PK, vedenie školy
2b	Aká je kvalita vedenia pedagogickej dokumentácie – vysvedčenia?	vysvedčenia	kontrola	záznam z kontroly	január 2011, jún 2011	TU, správca siete, zástupca riaditeľa školy
2b	Aká je kvalita vedenia pedagogickej dokumentácie – KZ a EZK?	KZ a EZK	kontrola	záznam z kontroly	november 2010, január 2011, apríl 2011, jún 2011	zástupca riaditeľa školy, TU
2b	Akú kvalitu majú spracované TVVP?	TVVP predmetu	pozorovanie, hospitácie, analýza dokumentov, kontrola TK	záznam z kontroly	september 2010, február 2011	vedenie školy, vedúci PK
2b	Ako je efektívny platný učebný plán?	učebný plán	spätná väzba od TU a vedúcich PK, dotazník žiakom	zoznam pripomienok	február 2011	vedúci PK, TU, vedenie školy

Oblasť	Otázka	Kritérium	Metódy	Výstup	Čas	Zodpovedný
2b	Do akej miery napĺňajú koncepcie prierezových tém predpokladané výstupy?	koncepcie prierezových tém	analýza dokumentov, dotazník	zoznam pripomienok, návrhov	október 2010	koordinátori, vedenie školy
2b	Akú efektivitu má blokované vyučovanie?	blokové vyučovanie	dotazník, pozorovanie	výstupy z dotazníka	máj 2011	zástupca riaditeľa školy, koordinátor, TU
2b	Aká je dosahovaná úroveň projektového vyučovania?	úroveň projektového vyučovania	pozorovanie, projektová konferencia	záverečná prezentácia, článok v médiách	apríl 2011	vedenie školy, koordinátor
2b	Aká je účinnosť realizácie koncepcie prierezových tém?	vypracované koncepcie prierezových tém	analýza dokumentov	záznam z analýzy	september 2011	koordinátori, vedenie školy
2b	Je vyučovacie a učenie sa dostatočne efektívne?	vyučovací proces zameraný na učenie sa žiakov	pozorovanie, hospitácie, sebahodnotenie učiteľov	hospitačný záznam, „percento“ času učenia sa žiaka na hodine	február 2011	vedúci PK, vedenie školy
2b	Uplatňujú sa pedagogické postupy v zhode s hodnotovými východiskami školy?	preferované pedagogické stratégie	pozorovanie, hospitácie, sebahodnotenie učiteľov	hospitačný záznam, spätná väzba od vedúcich PK	október 2010 – apríl 2011	vedenie školy, vedúci PK
2b	Sú doterajšie princípy klasifikácie dostatočne účinné?	klasifikácia žiakov	analýza prospechu, analýza úspešnosti žiakov v jednotlivých predmetoch	záznam v EZK, KZ, graf, štatistika, porovnanie úspešnosti žiakov v jednotlivých predmetoch	január 2011, jún 2011	TU, vedúci PK, ZRŠ
2c	Aké sú príčiny študijného neúspechu žiakov?	neúspešnosť žiakov v jednotlivých predmetoch	analýza	zoznam slaboprospievajúcich, neprospievajúcich, neklasifikovaných	január 2011, jún 2011	vedúci PK, TU

Oblasť	Otázka	Kritérium	Metódy	Výstup	Čas	Zodpovedný
2c	V akej miere je činnosť výchovného poradcu orientovaná na pomoc žiakom s učebnými ťažkosťami?	úroveň práce výchovného poradcu	dotazníky pre triednych učiteľov, žiakov a rodičov	vyhodnotenie dotazníkov	máj 2011	vedenie školy
2c	Ako je účinná podpora žiakov s problémami v učení sa?	kvalita výchovného poradenstva	analýza plánu VP, pozorovanie, analýza činností VP, dotazník pre TU	štatistika (počet riešených vých. problémov, vyhodnotenie dotazníka, zápisnica	jún 2011	riaditeľ školy
3a	Aké financie sú vynaložené na zabezpečenie procesov učenia sa?	efektivita vynaložených finančných prostriedkov na prevádzku školy	rozbor nákladov	porovnanie nákladov	december 2011	vedenie školy
3a	Aké náklady sú spojené s neštandardne odučenými hodinami (suplovanie, spájanie)?	efektivita vynaložených finančných prostriedkov na zastupovanie	porovnanie zastupovaných hodín odborne a neodborne zastupovaných a spájaných hodín. Rozbor nákladov	porovnanie nákladov	júl 2011	ekonomický zástupca riaditeľa školy
3a	Ako škola zabezpečuje proces učenia sa ľudí v škole viac zdrojovým financovaním?	získavanie financií z mimorozpočtových zdrojov	analýza zmlúv a dokumentov, projektov	vypracovaný záznam z analýzy	december 2011	vedenie školy
3a	Do akej miery považujú ľudia v škole prostredie na vyučovania za podnetné?	podnetné prostredie pre vyučovanie	dotazník, pozorovanie	výstupy z dotazníka	jún 2011	vedenie školy, TU
3a	Aké sú podmienky pre výchovno-vzdelávací proces?	MTZ odborných učební a jednotlivých predmetov	spätná väzba od vedúcich odborných učební a vedúcich PK	zápisnica z PK	september 2010	riaditeľ školy + vedúci odborných učební a PK

Oblasť	Otázka	Kritérium	Metódy	Výstup	Čas	Zodpovedný
3a	Aká je úroveň hygieny v škole?	hygiena v škole	meranie teploty v jednotlivých priestoroch, kontrola čistoty, vybavenia WC a sprchovacích priestorov a priestorov školskej jedálne	zápis z kontroly + tabuľka s nameranými údajmi	december 2010	riaditeľ školy + školník
3a	Aká je úroveň BOZP v škole?	BOZP – pracovné podmienky z hľadiska bezpečnosti	kontrola priestorov školy	zápisnica BOZP	apríl 2011	riaditeľ školy + technik BOZP
3b	Aký je pomer medzi prácou ľudí vykonávanou na pracovisku a mimo neho?	rozdelenie prac. času ped. zamestnancov na vykonávanie prác na pracovisku a mimo pracoviska	dotazník	pripomienkový materiál	september 2010, september 2011	vedenie školy a predseda ZO OZ, vedúci PK
3b	Je pracovná zaťaženosť pedagógov rozdeľovaná spravodlivo?	rozvrh hodín ped. zamestnancov a stanovený prac. čas na pracovisku	analýza, porovnanie	rozvrh hodín s rovnomerným prídelením počtu vyučovacích hodín	september 2011	ekonomický zástupca riaditeľa školy
3b	Je stanovenie pracovného času nepedagogických zamestnancov produktívne?	stanovenie pracovného času nepedagogických zamestnancov	pozorovanie, spätná väzba od učiteľov, resp. od žiakov a rodičov	prehodnotený pracovný čas	september 2011	vedenie školy
3b	Ako je vnímaná kvalita školskej klímy?	spokojnosť U, Ž,	spätná väzba od TU a vedúcich PK, dotazník	spracovaný dotazník	január 2011, apríl 2011	vedúci PK, TU vedenie školy
3b	Aká je účinnosť sociálneho programu školy?	sociálny program školy	analýza dokumentov, dotazník	zoznam pripomienok, návrhov	marec 2011	vedenie školy, predseda ZO OZ
3b	Aké podmienky sú pre prácu učiteľov v kabinetoch?	vybavenosť kabinetov učiteľov	kontrola zariadenia a vybavenosti kabinetov	zápis	január 2011	riaditeľ školy + zástupca učiteľov z kabinetu
3b	Aké sú pracovné podmienky nepedagogických zamestnancov?	pracovné podmienky nepedagogických zamestnancov	spätná väzba, rozhovor	zápis zo stretnutia	máj 2011	riaditeľ školy, zástupca riaditeľa školy

Oblasť	Otázka	Kritérium	Metódy	Výstup	Čas	Zodpovedný
3b	Aká je úroveň spokojnosti s možnosťami stravovania?	možnosti pre stravovanie sa zamestnancov školy	kontrola využívania ŠJ, školského bufetu, automatov v škole a spokojnosť so službami	vyplnený dotazník	jún 2011	riaditeľ školy, vedúca ŠJ, majiteľ bufetu, zástupca stravovacej komisie
3b	Ako je vnímaná kvalita práce sekretariátu?	efektívnosť sekretariátu školy	dotazník o spokojnosti so službami sekretariátu školy a záujem o služby	vyplnený dotazník	jún 2011	riaditeľ školy
3c	Akú úroveň dosahuje adaptačný proces nových zamestnancov v škole?	kvalita adaptačného vzdelávania	spätná väzba od PZ absolvujúcich vzdelávanie	plán adaptačného vzdelávania, záznam zo záverečného pohovoru	jún 2011	uvádzajúci učiteľ
3c	Aká je efektívnosť interného vzdelávania pedagógov?	efektívnosť interného vzdelávania	spätná väzba od ped. zamestnancov	plán interného vzdelávania a jeho korekcie	jún 2011	vedenie školy
3c	Aká je spokojnosť s efektívnosťou interného vzdelávania pedagógov?	spokojnosť s interným vzdelávaním	dotazník	zápisnice z PK	jún 2011	vedúci PK
3c	Aké sú preferencie v profesionálnom raste ľudí v škole?	záujem o kontinuálne vzdelávanie	spätná väzba od ped. zamestnancov	plán kontinuálneho vzdelávania	jún 2011	vedenie školy
3c	Aká je miera identifikácie nových zamestnancov školy s hodnotami a prioritami rozvoja školy?	adaptácia zamestnancov na podmienky školy	rozhovor	úspešné plnenie úloh	január 2011	uvádzajúci učiteľ
3c	Aká je miera osvojenia relevantnej školskej legislatívy a vnútorných smerníc školy?	úroveň oboznámenia sa zamestnancov so školskou legislatívou a vnútornými smernicami školy	rozhovor, pozorovanie	aplikácia získaných poznatkov v praxi	január 2011	vedenie školy
3c	Ako reflektuje plán PK profesionálny rast ľudí?	úroveň plánov práce PK, VP	analýza dokumentov	záznam z analýzy	september 2011	vedenie školy

Oblasť	Otázka	Kritérium	Metódy	Výstup	Čas	Zodpovedný
3c	Akú úroveň majú výstupy z jednania PK po formálnej stránke?	obsahová a formálna stránka zápisníc PK	analýza dokumentov, rozhovor s vedúcimi PK	dohodnutá a akceptovaná forma zápisníc	jún 2011	vedúci PK, vedenie školy
3c	Ako sa prijímajú rozhodnutia na úrovni PK?	miera delegovania právomocí vedúcim PK	rozbor pridelených právomocí, dotazník	záznam pripomienok z dotazníka	jún 2011	vedenie školy
3c	Aká je úroveň vedenia ľudí v škole?	úroveň riadenia školy	dotazníky pre zamestnancov a žiakov	vyhodnotenie dotazníkov	december 2010, november 2011	vedenie školy
3c	V akej miere je doterajší kompetenčný profil učiteľa našej školy vyhovujúci?	kompetenčný profil učiteľa našej školy	analýza existujúceho kompetenčného profilu	pripomienkový materiál	máj 2011	vedenie školy
3c	Akú kvalitatívnu úroveň kompetencií učiteľa dosahujú?	úroveň kompetencií učiteľov podľa nášho kompetenčného profilu	hospitačné pozorovania	hospitačné záznamy	jún 2011	vedenie školy
3c	Do akej miery sa realizuje sebarozvoj učiteľov?	sebarozvoj učiteľov	rozhovor, pozorovanie	spracované plány osobného rozvoja	jún 2011	vedenie školy
3c	Do akej miery pedagógovia akceptujú kritériá hodnotenia svojej práce?	akceptácia kritérií hodnotenia ped. zamestnancami	analýza kritérií, diskusia	kritériá hodnotenia pracovného výkonu členmi PK	október 2011	vedúci PK
3c	Do akej miery sú vnútorné predpisy školy citlivé na hodnotiace kritériá ľudí?	úroveň vnútornej školskej legislatívy súvisiacej s hodnotením ped. zamestnanca	analýza dokumentov	smernica, vypracovaný záznam o hodnotení ped. zamestnanca, sebahodnotiaci list	október 2011	vedúci PK, vedenie školy
3c	Je škála kritérií odmeňovania pedagógov v súlade s kultúrou a cieľmi školy?	kritériá odmeňovania ped. zamestnancov	analýza dokumentov	interná smernica o odmeňovaní	október 2011	vedenie školy
3c	Akú účinnosť majú kritériá odmeňovania pedagógov?	efektivita systému odmeňovania ped. zamestnancov	komparatívna metóda – nastavené kritériá hodnotenia a výška odmeny	tabuľka porovnávaných ukazovateľov	december 2011	vedenie školy, predseda ZO OZ

Oblasť	Otázka	Kritérium	Metódy	Výstup	Čas	Zodpovedný
3c	Je škála kritérií odmeňovania nepedagogických zamestnancov v súlade s kultúrou a cieľmi školy?	kritériá odmeňovania neped. zamestnancov	analýza dokumentov	interná smernica o odmeňovaní	október 2011	vedenie školy
3c	Ako reflektuje odmeňovanie ľudí kvalitu ich práce?	finančné prostriedky vynaložené na osobné príplatky a odmeňovanie zamestnancov	porovnanie	graf	december 2011	vedenie školy
3c	Ako je vnímaná kvalita komunikácie na pracovisku?	úroveň komunikácie na pracovisku	dotazník, pozorovanie	výstupy z dotazníka	jún 2011	vedenie školy, TU
3c	Akú kvalitu pripisujú ľudia v škole vzájomnej spolupráci učiteľov?	spolupráca učiteľov	dotazník, pozorovanie	výstupy z dotazníka	jún 2011	vedenie školy, MZ TU
3c	Aká je úroveň informačného systému od vedenia školy k zamestnancom?	úroveň informačného systému od vedenia školy k zamestnancom	analýza dokumentov (PHÚ, pracovné porady mesačné plány, informačná nástenka v zborovni, mail adresy, telefónne čísla, interný telefón)	spätná väzba, zoznam zamestnancov s aktuálnymi údajmi, zápisnice	február 2011	riaditeľ školy
3c	Aká je úroveň informačného systému medzi pedagógmi?	informačný systém medzi pedagógmi	informačná nástenka v zborovni, formálne a neformálne stretnutia učiteľov, pozorovanie, dotazník	zápisnice zo stretnutí, štatistika, vyhodnotenie dotazníka	november 2010	riaditeľ školy
4a	Ako je vnímaná kvalita vedenia ľudí v škole rodičmi?	úroveň riadenia školy	dotazníky pre rodičov	vyhodnotenie dotazníkov	december 2010, november 2011	vedenie školy
4a	Aká je miera spokojnosti rodičov s prácou školy?	spokojnosť rodičov	spätná väzba od TU a vedúcich PK, dotazník	spracovaný dotazník	január 2011, apríl 2011	vedúci PK, TU vedenie školy

Oblasť	Otázka	Kritérium	Metódy	Výstup	Čas	Zodpovedný
4a	Poskytuje škola rodičom informácie v požadovanom rozsahu?	kvalita informačného systému od vedenia školy k rodičom	vyhodnotenie prihlasovania do EZK, zápisníc z RZ, RŠ, účasť na RZ, vyhodnotenie komunikácie medzi rodičmi a vedením školy (počet a formy komunikácie), dotazník	štatistika, zoznam pripomienok a návrhov, vyhodnotenie dotazníka	marec 2011	riaditeľ školy
4a	Aká je miera spoluúčasti rodičov na živote školy?	vzťah škola a rodina	analýza zapojenia rodičov do podujatí, dotazníky, rozhovor	spoločné podujatia, vyhodnotenie dotazníkov, podnety od rodičov	máj 2011	riaditeľ školy + predseda RZ
4b	Aká je úroveň informácií, ktoré škola poskytuje okoliu?	úroveň práce správcu siete	pripomienky na webovú stránku školy	zoznam pripomienok	máj 2011	vedúci PK informatiky a vedenie školy
4b	Aká je účinná prezentácia školy na verejnosti?	formy a spôsoby prezentácie školy	prezentácie školy v médiách, kvalita propagačných materiálov	zoznam foriem a ich účinnosť, DOD, ples analýza	jún 2011	riaditeľ školy
4b	Akú úroveň dosahuje škola v spolupráci so zriaďovateľom?	komunikácia škola a zriaďovateľ	analýza Fabasoft, prezentácia ŽSK na školských podujatiach a publikáciách, návštevy zamestnancov ŽSK na pôde školy	štatistika	máj 2011	riaditeľ školy
4b	Ako sú účinné formy spolupráce školy s rôznymi inštitúciami?	vzťah škola a inštitúcie	analýza foriem spolupráce s inštitúciami, spätná väzba od inštitúcií	zoznam inštitúcií, zápisy v kronike, zoznam sponzorov	apríl 2011	riaditeľ školy
4b	Ako sa ľudia zo školy angažujú v komunite?	zapojenie sa učiteľov do aktivít mimo školy	analýza angažovanosti, pozícií	zoznam	apríl 2011	riaditeľ školy
4c	Ako škola pomáha žiakom v orientácii na trhu práce?	študijné pobyty	analýza počtu študentov na výmenných pobytoch, počet krajín, dotazník	štatistika, vyhodnotenie dotazníka	jún 2011	zástupca riaditeľa školy

Popis reálneho priebehu časti programu autoevalvácie školy

Rozvojový prvok: Pracovné podmienky a podmienky pre výchovno-vzdelávací proces

Zámer: Dobré procesy sa môžu realizovať len v dobrých podmienkach.

Plán:

Oblasť	Otázka	Kritérium	Metódy	Výstup	Čas	Zodpovedný
3a	Aké sú podmienky pre výchovno-vzdelávací proces?	MTZ odborných učební a jednotlivých predmetov	spätná väzba od vedúcich odborných učební a vedúcich PK	zápisnica z PK	september 2010	riaditeľ školy + vedúci odborných učební a PK
2a	Aké podmienky na učenie sa žiakov sú vytvorené zariadením miestností v škole?	stav a vybavenie kmeňových tried a odborných učební	kontrola zariadenia jednotlivých tried	zápis	september 2010	riaditeľ školy, školník + zástupca žiakov z triedy a TU

Realizácia:

- » vedúci PK uviedli spätnú väzbu a požiadavky v zápisniciach – písomne v termíne september 2010 a jún 2011
- » všetci vedúci PK osobne konzultovali s riaditeľom školy – stav pomôcok a učební
- » všetky PK urobili dôkladnú SWOT analýzu z pohľadu vlastnej PK
- » školník skontroloval stav MTZ v triedach a odborných učebniach
- » všetky PK prehodnotili požiadavky na materiálne zabezpečenie predmetu – pomôcky a odborná literatúra
- » dotazník pre žiakov o škole – výsledky zverejnené v pracovnej zborovni

Metódy: analýza záznamov v zápisniciach, osobný rozhovor, SWOT analýza, dotazník, kontrola

Výstupy a korekcie:

- » jednotlivé PK v školskom roku 2011/2012 môžu čerpať finančné prostriedky na nákup pomôcok podľa dohodnutých pravidiel – evidencia čerpania je u pani Zifčákovej na sekretariáte
- » všetky odborné učebne boli „dovybavené“ dataprojektormi a notebookmi a 2 dataprojektory a 2 notebooky sú „prenosné“ – použiteľné v kmeňových učebniach
- » vyučovanie v počítačových učebniach sa objednáva vopred na vrátnici (na hodiny mimo rozvrhu hodín informatiky) – kvôli koordinácii vyučovania, učebne odomkne vrátnik
- » v priebehu školského roku 2011/2012 dôjde k úplnej modernizácii počítačov v učebni A

- » v školskom roku sa vyučujú voliteľné predmety v septime a oktáve výlučne podľa záujmu žiakov bez ohľadu na počet prihlásených – je viac seminárov s nižším počtom žiakov v skupine
- » rozšírila sa relaxačná zóna pre žiakov – komunikačnom centre školy pri počítačových učebniach

Rozvojový prvok: Interné vzdelávanie

Zámer: Kvalita školy nemôže byť vyššia, ako je kvalita jej učiteľov.

Plán:

Oblasť	Otázka	Kritérium	Metódy	Výstup	Čas	Zodpovedný
3c	Aká je efektívnosť interného vzdelávania pedagógov?	Efektívnosť interného vzdelávania	spätná väzba od ped. zamestnancov	plán interného vzdelávania a jeho korekcie	jún 2011	vedenie školy
3c	Aká je spokojnosť s efektívnosťou interného vzdelávania pedagógov?	Spokojnosť s interným vzdelávaním	dotazník	zápisnice z PK	jún 2011	vedúci PK
3c	Aké sú preferencie v profesionálnom raste ľudí v škole?	Záujem o kontinuálne vzdelávanie	spätná väzba od ped. zamestnancov	plán kontinuálneho vzdelávania	jún 2011	vedenie školy
3c	Aká je miera identifikácie nových zamestnancov školy s hodnotami a prioritami rozvoja školy?	Adaptácia zamestnancov na podmienky školy	rozhovor	úspešné plnenie úloh	január 2011	uvádzajúci učiteľ

Realizácia:

- » vedúci PK v zápisniciach uviedli spätnú väzbu na kvalitu a úroveň interného vzdelávania – písomne v termíne jún 2011
- » všetci pedagogickí zamestnanci v rámci hodnotiacich rozhovorov a prostredníctvom plánu osobného a profesijného rastu vyjadrili záujem alebo nezáujem o kontinuálne vzdelávanie
- » ukončenie adaptačného vzdelávania – 2 zamestnanci – spätná väzba aj od uvádzajúcich učiteľov

Metódy: analýza záznamov v zápisniciach, hodnotiaci rozhovor, spracovanie podkladov z plánov osobného a profesijného rastu, neformálne rozhovory, analýza plánu kontinuálneho vzdelávania

Výstupy a korekcie:

- » výber vzdelávania bol ovplyvnený „kreditomániou“
- » pedagogickí zamestnanci pri výbere vzdelávania v školskom roku 2011/2012 požadovali zabezpečiť kontinuálne vzdelávanie na pôde školy – podarilo sa zabezpečiť: Finančná gramotnosť do škôl – Ing. Bieliková, Ing. Židová cez MPC Žilina a Hodnotenie učebnej činnosti a výkonu žiaka – Mgr. Harkabusová – MPC Žilina – účasť 15 pedagogických zamestnancov zo školy a vzdelávanie mimo vyučovania
- » „neriadené“ interné vzdelávanie nemalo očakávaný efekt, preto sme pristúpili v školskom roku 2011/2012 na formu tzv. Mesačných stretnutí – vždy prvý štvrtok v mesiaci – neformálne stretnutia na vopred zverejnenú tému
Pre vysvetlenie: Táto škola má dlhú tradíciu programu interného vzdelávania, ktorý je organickou súčasťou základných plánov školy. Ide o 10 stretnutí v školskom roku. Stretnutia sú v pracovnom čase – už druhý rok pracovný čas je vo štvrtok do 15.30 hod., ale účasť je dobrovoľná. Okruhy záujmu sú snímané dotazníkmi, napr. učebné štýly, diferencované úlohy, aktivizujúce metódy, práca s talentovanými žiakmi. Interné vzdelávanie je zabezpečované vlastnými silami, prípadne sú pozývaní špecialisti – napr. špeciálny pedagóg, psychológ. Táto škola má zaradené aj 3 stretnutia iného charakteru:
  1. Na rovinu s riaditeľom... alebo čo nás trápi
  2. Mám na vyučovaní problém, ako to riešiš ty? – radíme si navzájom
  3. Moja najobľúbenejšia metóda, aktivita... alebo ako oživiť vyučovací proces

Rozvojový prvok: Kariérne pozície

Zámer: Potrebujeme vychovať takých ľudí, ktorí majú radi učenie, nie takých, ktorí sa mu vyhýbajú. A to je úlohou nás pedagógov.

Plán:

Oblasť	Otázka	Kritérium	Metódy	Výstup	Čas	Zodpovedný
3c	Ako reflektuje plán PK profesionálny rast ľudí?	úroveň plánov práce PK, VP	analýza dokumentov	záznam z analýzy	september 2011	vedenie školy
3c	Akú úroveň majú výstupy z jednania PK po formálnej stránke?	obsahová a formálna stránka zápisníc PK	analýza dokumentov, rozhovor s vedúcimi PK	dohodnutá a akceptovaná forma zápisníc	jún 2011	vedúci PK, vedenie školy
3c	Ako sa prijímajú rozhodnutia na úrovni PK?	miera delegovania právomocí vedúcim PK	rozbor pridelených právomocí, dotazník	záznam pripomienok z dotazníka	jún 2011	vedenie školy
3c	Aká je úroveň vedenia ľudí v škole?	úroveň riadenia školy	dotazníky pre zamestnancov a žiakov	vyhodnotenie dotazníkov	december 2010, november 2011	vedenie školy

Realizácia:

- » vedúci PK zaradili na každé stretnutie aj časť venovanú didaktike a metodike vyučovania predmetu/predmetov
- » vedúci PK sa stretli s vedením školy na rozšírenej gremiálnej rade – tlmočili požiadavky svojich členov a diskutovali o postavení PK v škole
- » vedúci PK sa vyjadrili v anonymnom dotazníku k spokojnosti/nespokojnosti s vedením školy a k hodnoteniu na odmeňovaní vedúcich PK
- » všetky zápisnice z PK, plány PK a vyhodnocovacie správy PK boli podrobené analýze
- » analyzovali sa plány „nadpredmetových“ výchov a uplatnenie prierezových tém v predmetoch
- » spätná väzba od TU prostredníctvom metodického stretnutia TU

Metódy: analýza záznamov v zápisniciach, rozhovory, zápis so stretnutia TU, dotazníky

Výstupy a korekcie:

- » zvýšila sa suma v OP za kariérovú pozíciu: vedúci PK
- » zaviedli sa nové kariérové pozície – koordinátori všetkých prierezových tém – na základe požiadaviek učiteľov
- » boli vypracované koncepcie prierezových tém a prepracovaná ich súvislosť na predmety a ročníky
- » dohodli sa nové pravidlá pre formálnu stránku zápisníc, plány a správy, aby sa predišlo formalizmu a rutine
- » rozdelila sa PK DEJ – GEG – NAS – OBN, oddelila sa PK GEG
- » počas školského roku 2011/2012 sa aspoň jedenkrát stretnú PK v rámci jednotlivých vzdelávacích oblastí kvôli projektovému vyučovaniu
- » časť vedúcich PK si zvolila elektronickú podobu zápisníc – nie zápisy v zošitoch
- » na základe požiadaviek sa vedúci PK prihlásili na kontinuálne vzdelávanie vedúcich PK cez MPC Žilina – bude realizované mimo vyučovania, aby sa na ňom mohla zúčastniť väčšina vedúcich PK (dohoda s MPC – počas vedľajších a hlavných prázdnin)

Rozvojový prvok: Informačný systém a komunikácia na pracovisku**Zámer:**

6 najdôležitejších slov: *Pripúšťam, že som mohol urobiť chybu.*

5 najdôležitejších slov: *Som na vás veľmi hrdý.*

4 najdôležitejšie slová: *Aký je váš názor?*

3 najdôležitejšie slová: *Mohli by ste (prosím)?*

2 najdôležitejšie slová: *Ďakujem vám.*

1 najdôležitejšie slovo: *My.*

Najmenej dôležité slovo: *Ja.*

Plán:

Oblasť	Otázka	Kritérium	Metódy	Výstup	Čas	Zodpovedný
3c	Ako je vnímaná kvalita komunikácie na pracovisku?	úroveň komunikácie na pracovisku	dotazník, pozorovanie	výstupy z dotazníka	jún 2011	vedenie školy, TU
3c	Aká je úroveň informačného systému od vedenia školy k zamestnancom?	úroveň informačného systému od vedenia školy k zamestnancom	analýza dokumentov (PHÚ, pracovné porady mesačné plány, informačná nástenka v zborovni, mail adresy, telefónne čísla, interný telefón)	spätná väzba, zoznam zamestnancov s aktuálnymi údajmi, zápisnice	február 2011	riaditeľ školy
3c	Aká je úroveň informačného systému medzi pedagógmi?	informačný systém medzi pedagógmi	informačná nástenka v zborovni, formálne a neformálne stretnutia učiteľov, pozorovanie, dotazník	zápisnice zo stretnutí, štatistika, vyhodnotenie dotazníka	november 2010	riaditeľ školy

Realizácia:

- » zisťovanie spätnej väzby o klíme a komunikácii v škole
- » spracovali sa dotazníky od študentov a rodičov – v príme, kvinte a oktáve
- » priebežne sa robili záznamy o problémových situáciách na pracovisku
- » analyzovala sa kvalita zápisníc z PK
- » prehodnocovali sa zápisnice z porad – v časti Diskusia
- » riaditeľ školy bol prizývaný na všetky zasadnutia Žiackej školskej rady
- » analyzovali sa všetky zápisnice z rodičovských združení

Metódy: analýza záznamov v zápisniciach, dotazníky, neformálne stretnutia učiteľov, stretnutia s predsedom odborového zväzu, neformálne zisťovanie spätnej väzby prostredníctvom metódy Slniečko – pozri fotodokumentáciu v prílohe

Výstupy a korekcie:

- » vytvorila sa tzv. elektronická nástenka – učители dostávajú informácie priamo do mailu – napr. podklady, mesačné plány...
- » vedúci PK posielajú podklady len mailom – plány PK, vyhodnocovacie správy...
- » na našej webovej stránke sa vytvorila interná zóna prístupná len pre učiteľov a konkrétnych žiakov prístupná cez heslo
- » v tomto školskom roku 1x na zasadnutie každej PK bude prizvaný riaditeľ školy alebo pedagogický zástupca

- »» v škole začínajú pôsobiť Mladí lídri ako podpora Žiackej školskej rady, budú realizovať aktivity pre žiakov a vyučujúcich počas školského roku (v rámci projektu Connecting Classrooms) a budú iniciovať zmeny v škole
- »» vytvorila sa koordinačná skupina učiteľov na pomoc kolegom pri vedení projektového vyučovania

Profil sebahodnotenia (SEP)

Podľa MacBeath, J. – Schratz, M. – Meuret, D. – Jacobsen, L. – Novák, M.: Sebahodnotenie v európskych školách – príbeh zmeny. Banská Bystrica: MPC 2006. ISBN 80-8041-494-7.

Hárok SEP sa v procese sebahodnotenia vyplní po získaní a spracovaní údajov, prislúchajúcich vybraným doménam a oblastiam. V konkrétnom prípade sa teda môže upraviť a obsahovať iba riadky, týkajúce sa zvolených tém. Vyplnený hárok umožňuje ľahšie interpretovať analyzované údaje a prispieva k lepšej jasnosti, zrozumiteľnosti aj dôveryhodnosti formulácií.

Využitie hárku SEP však môže byť aj iné – ponúkame ďalšie možné spôsoby využitia:

1. Po rozhodnutí uskutočniť na škole sebahodnotenie podľa navrhnutého modelu a voľbe domén a oblastí sebahodnotenia, ale ešte pred samotným spustením dohodnutého procesu, dať zúčastneným (alebo relevantnej vzorke z nich) vyplniť hárok ako subjektívnu odpoveď na otázku *Kde si myslíme, že sa nachádzame?* Po spracovaní odpovedí sa dá vytvoriť „reprezentatívna“ odpoveď, táto sa môže konfrontovať s hárkom SEP vyplneným podľa pôvodného určenia. Konfrontácia (po vyhodnotení prípadných rozdielov medzi predstavou a skutočnosťou) môže slúžiť na presnejšie formulovanie korekčných opatrení.
2. Podobne ako v predchádzajúcom prípade dať vyplniť hárok ako subjektívnu odpoveď na otázku *Kam by sme sa chceli dostať?* Opäť po spracovaní a vytvorení „reprezentatívnej“ odpovede ju môžeme použiť (samozrejme, po vyhodnotení prípadných rozdielov medzi skutočnosťou a očakávaním) ako referenčné kritérium na posúdenie dôležitosti, uskutočniteľnosti atď. navrhnutých opatrení. Takto získané poznatky však môžu poslúžiť aj na výber domén a oblastí pre ďalší cyklus sebahodnotenia, na aktualizáciu rozvojového plánu školy a pod.

Ďalšie možnosti využitia ponechávame na invenciu používateľov.

Oblasť	Hodnotenie				Trend		
	++	+	-	--	△	↔	▽
Výsledky							
Študijné výsledky							
Osobný a sociálny rozvoj							
Ciele žiakov							
Procesy na úrovni triedy							
Čas a prostriedky na učenie sa							
Kvalita učenia sa a vyučovania							
Podpora pri učebných problémoch							
Procesy na úrovni školy							
Škola ako miesto na učenie sa							
Škola ako sociálne miesto							
Škola ako odborné miesto							
Vzťahy k vonkajšiemu prostrediu							
Škola a domov							
Škola a spoločnosť							
Škola a orientácia žiakov							

Škála: ++ veľmi pozitívne
 + prevažne pozitívne
 - prevažne negatívne
 -- veľmi negatívne

Príloha č. 3

Dotazník pre žiakov o učení sa a vyučovaní

(pre 10-ročných a starších žiakov)

	Skoro všetky hodiny	Väčšina hodín	Niektoré hodiny	Veľmi málo hodín
1. Hodiny sú zaujímavé a často zábavné.				
2. Na hodinách sa naučím niečo nové.				
3. Učiteľ od mňa vždy očakáva, aby som pracoval/a ako najlepšie dokážem.				
4. Učiteľ ma povzbudzuje a verí, že to dokážem.				
5. Učiteľ ma povzbudzuje, aby som kládol/a otázky a prejavil/a zvedavosť.				
6. Je pre mňa ľahké opýtať sa učiteľa, ak potrebujem pomoc.				
7. Ak mám problém, učiteľ si nájde čas, aby mi pomohol prekonať ťažkosti.				
8. Povzbudzujú ma, aby som robil/a veci samostatne a veria mi.				
9. Často si kontrolujem svoju prácu a dávam si vlastné ciele/úlohy.				
10. Viem, čo mám robiť, aby som sa zlepšil/a vo svojej práci.				
<u>Čo patrí k najlepším veciam na hodinách v škole?</u>	<u>Ak by si mohol zmeniť jednu vec na hodinách/vyučovaní, čo by to bolo?</u>			

Poznámka: Dotazník je prekladom *Questionnaire for Pupils on Learning & Teaching*, odporúčaného školám waleskou inšpekciou. Pred jeho použitím v našich školách je potrebné dotazník „skompletizovať“ – doplniť o oslovenie, vysvetlenie dôvodu/dôvodov použitia, o identifikačné údaje (pri zachovaní anonymity), o inštrukciu o spôsobe vyplňania položiek (vrátane voľnej odpovede) a o poďakovanie.

Príloha č. 4

Dotazník pre žiakov o živote v škole

(pre 10-ročných a starších žiakov)

	Veľmi súhlasím	Súhlasím	Nesúhlasím	Veľmi nesúhlasím
1. V škole sa cítim bezpečne a šťastne.				
2. Žiaci v škole sa správajú dobre.				
3. Starší žiaci pomáhajú mladším.				
4. Veľký dôraz sa kladie na oceňovanie práce žiakov a ich odmeňovanie za dobrú prácu a správanie.				
5. Škola reaguje rýchlo a efektívne na prípady šikany.				
6. V škole je dospelá osoba, s ktorou sa môžem porozprávať, ak mám osobný problém.				
7. V škole sa správajú ku každému žiakovi spravodlivo a rovnako.				
8. Všetci žiaci majú možnosť zapojiť sa do rôznych aktivít v škole.				
9. Mám pocit, že škola počúva, čo jej chcem povedať.				
10. V škole sú miesta, kam môžu žiaci chodiť, a zaujímavé veci, ktoré môžeme robiť mimo vyučovania.				
<u>Čo je najlepšie na vašej škole?</u>	<u>Ak by si mohol zlepšiť niečo vo vašej škole, čo by to bolo?</u>			

Poznámka: Dotazník je prekladom *Questionnaire for Pupils on School Life*, odporúčaného školám waleskou inšpekciou. Pred jeho použitím v našich školách je potrebné dotazník „skompletizovať“ – doplniť o oslovenie, o vysvetlenie dôvodu/dôvodov použitia, o identifikačné údaje (pri zachovaní anonymity), o inštrukciu o spôsobe vyplňania položiek (vrátane voľnej odpovede) a o poďakovanie.

Dotazník pre 11-ročných žiakov

Čo si myslíš o vyučovacích hodinách v škole?

Odpovedaním na uvedené otázky nám pomôžeš zistiť názor žiakov.

Toto nie je test a tvoje odpovede nikto iný neuvidí.

Keď nie si istý, ako máš odpovedať na otázku, môžeš kedykoľvek požiadať o pomoc.

Ďakujeme.

1. Prosím, zakrúžkuj odpoveď:

chlapec

dievča

Chceli by sme, aby si sa zamyslel/a nad rôznymi typmi hodín/predmetov, ktoré si absolvoval/a v ročníkoch 5. a 6.

2. Aký je tvoj obľúbený predmet? Prečo sa ti páči?

Môj obľúbený predmet je

Mám ho rád/rada, pretože

Ku každej z nasledujúcich otázok si pozorne prečítaj slová nad tabuľkou.

Pri každom predmete označ (✓) stĺpec, ktorý najlepšie vystihuje, čo si myslíš o danom predmete. Učiteľ ti pomôže s odpoveďou pri otázke č. 3.

3. Chceme, aby si sa zamyslel/a nad tým, ako sa ti páčia predmety, ktoré sa v škole učíš:

Predmety	Mám ho veľmi rád/rada/páči sa mi	Niekedy sa mi páči	Nemám ho rád/rada	Len pre použitie školy
angličtina				
waleština				
matematika				
prírodopis				
umenie				
pracovné vyučovanie				
zemepis				
dejepis				
IKT				
hudobná výchova				
telesná výchova				
...				
vlastný výber				

Poznámka: Názvy predmetov vychádzajú z waleskej situácie – pri použití v SR je potrebné predmety v tejto i v ďalších otázkach prispôsobiť situácii!

4. Teraz sa zamysli, koľko času venuješ v škole na vyučovanie každému predmetu:

Predmety	Príliš veľa času	Dostatok času	Nie dostatok času	Len pre použitie školy
angličtina				
ďalšie predmety				

5. Chceli by sme, aby si sa zamyslel/a nad tým, aké **ťažké/náročné** sú predmety, ktoré sa učíte v škole:

Predmet	Ľahký	Primeraný	Ťažký	Len pre použitie školy
angličtina				
ďalšie predmety				

6. Ako **užitočné** v každodennom živote sú pre teba veci, ktoré sa učíte na hodinách?

Predmet	Užitočné v každodennom živote	Čiastočne užitočné v každodennom živote	Neužitočné v každodennom živote	Len pre použitie školy
angličtina				
ďalšie predmety				

7. Čo myslíš, ako **sa ti darí** v týchto predmetoch?

Predmet	Darí sa mi veľmi dobre	Darí sa mi vcelku dobre	Nedarí sa mi	Len pre použitie školy
angličtina				
ďalšie predmety				

8. Je veľa spôsobov, ako zistíš, či **sa ti darí** v práci. Pozri sa na uvedenú tabuľku a v každom riadku označ (✓), čo podľa teba vystihuje najlepšie, či sa ti darí v práci/v škole.

	Veľmi užitočné	Vcelku užitočné	Neužitočné	Len pre použitie školy
Pozrieť sa na svoju prácu.				
Porozprávať sa o svojej práci s priateľmi.				
To, čo hovorí učiteľ o mojej práci.				
Keď učiteľ napíše pripomienky k mojej práci.				
Poznámky pri mojej práci.				
Triedne testy.				

9. Prečítaj si každú vetu a zakrúžkuj, či súhlasíš alebo nesúhlasíš.

a. Mali by sme mať viac úloh:

súhlasím

nesúhlasím

b. Práca, ktorú sme robili, mi pomohla pochopiť predmety, ktoré sa učím:

súhlasím

nesúhlasím

c. Práca v triede zvyčajne nadväzuje na predchádzajúcu hodinu:

súhlasím

nesúhlasím

d. Práca, ktorú teraz robíme, mi pomôže pri štúdiu na strednej škole:

súhlasím

nesúhlasím

10. Je niečo, čo by si rád/rada robil/a alebo sa rád/rada naučil/a v škole a čo sa na hodinách jednotlivých predmetov nevyskytuje?

Zakrúžkuj jednu odpoveď:

áno

nie

Ak si odpovedal/a **áno**, napíš o hocičom, čo by si rád/rada robil/a na hodinách

---

---

11. Pomysli si na prácu, ktorú ste absolvovali v ročníkoch 5. a 6.

Zakrúžkuj **tri slová** z uvedeného zoznamu, ktoré najlepšie vystihujú to, čo si myslíš o práci, ktorú robíte v škole:

zaujímavá

ľahká

nudná

zábavná

monotónna

vzrušujúca

nejasná/zavádzajúca

ťažká

opakujúca sa

Ďakujeme za vyplnenie dotazníka.

Poznámka: Dotazník je prekladom A Questionnaire for Year 6 Pupils, odporúčaného školám waleskou inšpekciou. Je určený žiakom prvého ročníka vyššieho stupňa vzdelávania. Pred jeho použitím v našich školách je potrebné dotazník „skompletizovať“ – upraviť úvodný text podľa konkrétnej situácie, príp. doplniť o oslovenie, o vysvetlenie dôvodu/dôvodov použitia, o ďalšie identifikačné údaje (pri zachovaní anonymity), upraviť text otázok č. 3 – 7 podľa potreby.

Príloha č. 6

Dotazník o komunikácii s rodičmi

V súčasnosti sa zaoberáme sebahodnotením a veľmi by sme privítali vaše názory na našu školu. Prečítajte si uvedené tvrdenia a vyznačte odpoveď, ktorá najlepšie vystihuje váš názor. Budeme vám vďační, ak odovzdáte vyplnené dotazníky do kancelárie/schránky na prízemí.

	Veľmi súhlasím	Súhlasím	Nesúhlasím	Veľmi nesúhlasím
1. Pri návšteve školy máte pocit, že ste vítaní.				
2. Škola vám vysvetlí, ako môžete vášmu dieťaťu pomôcť doma.				
3. Škola vám jasne vysvetlí, ako si vaše dieťa počína/ako sa mu darí.				
4. Rodičia dostávajú dostatok informácií o stratégií a koncepcii školy.				
5. Rodičia dostávajú dostatočné informácie o výletoch, voľných dňoch, koncertoch a pod.				
6. Škola považuje rodičov za partnerov vo vzdelávaní ich detí.				
7. Nemáte problém obrátiť sa na školu s otázkami alebo problémami.				
8. Vaše problémy/obavy sa riešia rýchlo a efektívne.				
9. Využijete príležitosť škole zablahoželať alebo poďakovať sa, keď je to vhodné.				
10. Máte dosť príležitostí, aby ste sa zapojili do života školy.				

Poznámka: Dotazník je prekladom *Questionnaire on Communications with Parents*, odporúčaného školám waleskou inšpekciou. Je určený rodičom/zákonným zástupcom žiakov školy. Pred jeho použitím v našich školách je potrebné dotazník „skompletizovať“ – upraviť resp. doplniť úvodný text podľa konkrétnej situácie, príp. doplniť o oslovenie, o ďalšie identifikačné údaje (pri zachovaní anonymity) podľa potreby.

Príloha č. 7

Všeobecný dotazník pre rodičov

V súčasnosti sa zaoberáme sebahodnotením a veľmi by sme privítali vaše názory na školu. Prečítajte si uvedené tvrdenia a vyznačte odpoveď, ktorá najlepšie vystihuje váš názor. Boli by sme vám vďační, ak odovzdáte vyplnené dotazníky triednemu učiteľovi/do kancelárie/do schránky/zaslali poštou.

	Veľmi súhlasím	Súhlasím	Nesúhlasím	Veľmi nesúhlasím
1. Prebehli prípravy na začiatok školskej dochádzky bez problémov?				
2. Dostávate dosť informácií o stratégii školy a jej procesoch/postupoch?				
3. Dostávate dostatočné informácie o výletoch, voľných dňoch, koncertoch a pod.?				
4. Máte dosť príležitostí, aby ste sa zapojili do života školy?				
5. Keď navštívite školu, máte pocit, že ste vítaní?				
6. Nemáte problém obrátiť sa na školu s otázkami alebo problémami ?				
7. Využijete príležitosť škole zablahoželať alebo poďakovať sa, keď je to vhodné?				
8. Riešia sa vaše problémy/obavy rýchle a efektívne?				
9. Vysvetlia vám pedagógovia, ako môžete svojmu dieťaťu doma pomôcť?				
10. Poskytne vám škola jasný pohľad na to, ako sa vášmu dieťaťu darí?				

Doplňujúce poznámky alebo návrhy
(Ak je potrebné, pokračujte na ďalšej strane)

Poznámka: Dotazník je prekladom General Questionnaire for Parents, odporúčaného školám waleskou inšpekciou. Je určený rodičom/zákonným zástupcom žiakov školy. Pred jeho použitím v našich školách je potrebné dotazník „skompletizovať“ – prispôbiť úvodný text konkrétnej situácii, príp. doplniť o oslovenie, o ďalšie identifikačné údaje (so zdôraznením zachovania anonymity), alebo o ďalšie údaje podľa potreby.

Príloha č. 8

Dotazník pre učiteľa

Moje učenie

	Vždy	Niekedy	Zriedka
1. Dôsledne sa pripravujem a mám po ruke všetky potrebné pomôcky a zdroje informácií pred začiatkom hodiny.			
2. Moje hodiny sú systematicky plánované a nadväzujú na predošlé hodiny a skúsenosti žiakov.			
3. Spôsob, akým spájam žiakov do skupín, je vhodný pre danú hodinu a/alebo riešenie úlohu.			
4. Zabezpečujem si pozornosť žiakov hneď od začiatku hodiny.			
5. Na začiatku hodiny žiakom jasne vysvetlím ciele hodiny.			
6. Moje vysvetľovanie je jasné a cielené.			
7. Vhodne rozlišujem vek a schopnosti žiakov.			
8. Pred koncom hodiny je všetkým žiakom jasné, čo od nich očakávam.			
9. Snažím sa dosiahnuť vhodnú rovnováhu medzi mojím rozprávaním/vysvetľovaním a samostatnou prácou žiakov.			
10. Vítam príležitosti, kde sa dajú využiť skúsenosti a nápady žiakov.			
11. Využívam rôzne vyučovacie stratégie/metódy vrátane otvorených otázok.			
12. Na hodinách rovnomerne zapájam všetkých žiakov a pozorne počúvam ich odpovede.			
13. Podporujem žiakov v tom, aby preberali zodpovednosť za vlastné učenie sa/vzdelávanie.			
14. Na hodine sú žiaci disciplinovaní a pozorní.			
15. Žiakov pravidelne chválím za snahu a pokrok.			
16. Na hodine udržiavam vhodné tempo a efektívne využívam čas.			
17. Vhodne využívam pomoc asistentov a iných dospelých osôb v triede.			
18. Vhodne a primerane využívam dostupné zdroje informácií vrátane IKT.			
19. Prácu hodnotím a známkujem pravidelne spôsobom, ktorý motivuje a usmerňuje žiakov.			
20. Na konci hodiny spolu so žiakmi zhodnotím, čo sa naučili.			

Poznámka: Dotazník je prekladom dotazníka *My teaching*, odporúčaného školám waleskou inšpekciou. Je určený učiteľom školy. Pred jeho použitím v našich školách je potrebné dotazník „skompletizovať“ – doplniť o oslovenie, o vysvetlenie dôvodu/dôvodov použitia, o identifikačné údaje (so zdôraznením zachovania anonymity), o inštrukciu o spôsobe vyplňania položiek a o podakovanie, alebo o ďalšie údaje podľa potreby.

Princípy efektívneho plánu rozvoja školy – plánu zlepšenia

(zo str. 6 – 7 manuálu waleskej inšpekcie)

Efektívne plány na zlepšenie:

- »» sú založené na výsledkoch sebahodnotenia;
- »» prispievajú k (budúcim) procesom sebahodnotenia a plánovania ďalších aktivít;
- »» sú premietnuté do pracovnej dokumentácie, čo pomáha dosiahnuť požadované zmeny;
- »» majú jasne zadané priority, ciele a časové plány a majú stanovené kroky, ktoré treba vykonať;
- »» určujú osoby zodpovedné za aktivity, určujú časové plány, zdroje a potrebnú podporu;
- »» jasne špecifikujú výstupy vo vzťahu k zlepšeniu štandardov a kvality, na základe ktorých sa môže merať pokrok;
- »» detailne určujú ako, kedy a kto bude monitorovať a hodnotiť zlepšenie.

Wales – Princípy dobre spracovanej sebahodnotiacej správy (SER) školy

(zo str. 33 manuálu waleskej inšpekcie)

Dobrá sebahodnotiaca správa by mala:

- »» byť hodnotiaca a stručná, jasná a ucelená;
- »» identifikovať oblasti vyžadujúce zlepšenie, vrátane pozitívnych prvkov;
- »» označiť (kde je to vhodné) nasledovaniahodné vynikajúce postupy overené praxou;
- »» jasne vyhodnotiť každý indikátor kvality v inšpekčnom rámci (CIF), i keď sa tieto hodnotenia nemusia nevyhnutne každoročne aktualizovať;
- »» zabezpečiť, že vyhodnotenia sa opierajú o dôkazy a doložiť ich pomocou prepojených odkazov;
- »» uviesť a komentovať štatistické dáta o výsledkoch za posledné roky;
- »» reagovať na predchádzajúce (vlastné) hodnotenia a (iné) posúdenia poskytovateľa vzdelávania;
- »» musí byť jasne previazaná s plánom zlepšenia a cieľmi;
- »» odkazovať na dôkazy podporujúce hodnotenia (závery).